

Ombudsmanden for Inatsisartut

Beretning for 2025

Ombudsmanden for Inatsisartut

Noorlernut 53
Postboks 1606
3900 Nuuk
Tlf. +299 32 78 10
www.ombudsmand.gl
CVR 34071179

I beretningen omtales:

Inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut som ombudsmandsloven.

Landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning med senere ændringer som sagsbehandlingsloven.

Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen med senere ændringer som offentlighedsloven.

Selvstyrets bekendtgørelse nr. 9 af 19. juli 2017 om uddannelsesstøtte som uddannelsesstøttebekendtgørelsen.

Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn med senere ændringer som børnestøtteleven.

Selvstyrets bekendtgørelse nr. 13 af 10. oktober 2019 om plejefamilier som plejefamiliebekendtgørelsen.

Beretningen kan hentes i PDF-version på ombudsmandens hjemmeside:
www.ombudsmand.gl

Oplag: 300 stk.

Grafisk design: iCICERO, grafisk produktion

Typografi: Apex Sans

Tryk: Johnsen Graphic Solutions A/S

Fotos: Gedion Jeremiassen (side 28, 32, 45 og 56)

Michael H. Feldballe Hansen (forsiden, side 10, 41, 46, 52 og 58)

Lene Møller (side 9, 42 og 55)

Karoline Lyberth (side 3 og 6)

ISSN: 2245-1382

TIL INATSISARTUT

Idet jeg henviser til § 10, stk. 1, i ombudsmandsloven, afgiver jeg hermed min beretning for 2025.

Nuuk, maj 2026

Gedion Jeremiassen

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	ÅRET DER GIK	7
2	ARTIKLER	11
	2.1 Adgangen til sagens akter er ombudsmandens vigtigste redskab	11
	2.2 Ombudsmandens inspektionsvirksomhed	17
	2.3 Klager over sagsbehandlingstid	22
3	OFFENTLIGGJORTE SAGER	29
	3.1 Ombudsmanden finder Kommune Qeqertaliks sagsbehandlingstid utilstedelig i forbindelse med en forælders anmodning om hjemgivelse af sine anbragte børn (2025-1)	29
	3.2 Ombudsmanden beder Kommune Qeqertalik om at træffe en ny afgørelse i en sag om bortvisning af medarbejder (2025-2).....	30
4	ANDRE SAGER	33
	4.1 Manglende udbetaling af førtidspension ved flytning mellem to kommuner	33
	4.2 Ombudsmandens behandling af klager med politisk prægede spørgsmål	35
	4.3 Afskæring af rekurs kræver klar lovhjemmel.....	36
	4.4 Ombudsmandens efterprøvelse af myndigheders skønsmæssige vurderinger.....	37
	4.5 INI A/S afgørelsesvirksomhed.....	39

5	MEDDELELSER EFTER OMBUDSMANDSLOVEN § 11	43
6	INSPEKTIONER	47
7	BESØG OG REJSER.....	53
8	PERSONALE	57
9	STATISTIK.....	59

Af ombudsmand Gedion Jeremiassen

Et år præget af mange nyansættelser – og fortsat alvorlige udfordringer

2025 har på flere måder været et særligt år for ombudsmandsinstitutionen. Vi har budt velkommen til et større antal nye medarbejdere end noget andet år i min embedsperiode. De mange nyansættelser har været nødvendige for at styrke vores kapacitet på både sagsbehandlingsområdet og inspektionsvirksomheden. Indkøringen af de nye medarbejdere har imidlertid krævet betydelige interne ressourcer, og aktivitetsniveauet har derfor i perioder været lavere end ønsket – særligt i relation til vores rejseaktivitet uden for Nuuk. Enkelte projekter har måttet nedprioriteres for at sikre en grundig oplæring og en forsvarlig kvalitet i arbejdet.

Selvom vi har haft et år præget af omstilling, har 2025 samtidig budt på sager, som har vist, hvor vigtigt ombudsmandsarbejdet er. Det gælder ikke mindst en sag om hjemgivelse af anbragte børn, hvor sagsbehandlingen havde været i mere end 10 år. I den sag fandt jeg anledning til at udtale den alvorligste grad af kritik – *utilstedeligt*. Det er første gang i mere end 25 år, at denne kritikform er anvendt. Sagen illustrerer med al tydelighed, hvor store menneskelige og retlige konsekvenser ulovlig eller mangelfuld forvaltningspraksis kan have for borgerne – og hvor afgørende det er, at myndighederne sikrer systematisk opfølgning, korrekt journalisering og rettidig afgørelse, særligt på børneområdet.

Også i år har vi set klassiske forvaltningsretlige problemer gå igen. Beretningen indeholder derfor artikler om myndighedernes vanskeligheder med at udlevere fuldstændige sagsakter og give klare svar på spørgsmål og anmodninger om redegørelse, samt om håndteringen af klager med politisk prægede spørgsmål. Vi beskriver desuden sager om kravet om klar lovhjemmel ved afskæring af administrativ rekurs, samt om ombudsmandens kompetence over for INI A/S.

I min beretning for 2024 bemærkede jeg, at kommunerne fortsat er betydeligt udfordrede i at overholde de grundlæggende forvaltningsretlige regler, herunder de elementære krav om skriftlighed, begrundelser, lovhenvielse, notatpligt og klagevejledning. De udfordringer genkender jeg også i 2025. Mange sager viser, at manglende journalisering og utilstrækkelige undersøgelser fortsat fører til fejl, der påfører borgerne unødigt uvished og risiko for retsstridige afgørelser. Samtidig oplever vi, at myndighederne i flere sager ikke får fulgt egne afgørelser op i praksis. Det er klart uacceptabelt og kan svække borgernes tillid til forvaltningen.

I 2025 har jeg valgt at rette et særligt fokus på ældre medborgeres forhold i vores in-

spektionsvirksomhed. De ældre er en gruppe, der ofte er afhængige af, at myndighederne sikrer helt grundlæggende rettigheder – som en tryk hverdag, tilstrækkelig pleje og en værdig behandling. Vi har derfor gennemført inspektioner med særligt blik for kvaliteten af omsorg, boligrammer, aktivitetstilbud og beboernes mulighed for at blive hørt. Fokuset på ældreområdet vil fortsætte i 2026.

Ombudsmandsinstitutionen har i 2025 offentliggjort tre inspektionsrapporter – to fra inspektioner gennemført i 2024 og én fra en inspektion gennemført i 2025. Derudover har vi gennemført yderligere to inspektioner i 2025, hvor rapporterne vil blive offentliggjort i 2026. Som altid giver inspektionsbesøgene værdifulde indblik i hverdagen for både borgere og ansatte på de steder, der er underlagt ombudsmandens tilsyn. I forbindelse med den ene inspektion fra 2024 blev vi eksempelvis opmærksomme på udfordringer med at sikre undervisning til anbragte børn i den skolepligtige alder på en døgninstitution. Dette agter jeg at følge op på over for de relevante myndigheder.

På trods af de organisatoriske omstillinger i årets løb har vi fortsat haft stor tilgang af henvendelser fra borgere. Det ser jeg som et udtryk for, at institutionen fortsat har en vigtig rolle i samfundet, og at borgerne har en stigende bevidsthed om deres rettigheder. Det forpligter os til fortsat at styrke både kvalitet, faglighed og tilgængelighed i vores arbejde.

Endelig er det værd at nævne, at jeg i år har taget initiativ til et tættere samarbejde med Folketingets Ombudsmand og Lagtingets Ombudsmand. Initiativet er blevet godt modtaget af begge mine kolleger, og jeg ser frem til, at samarbejdet udbygges inden for de områder, hvor der kan være overlap mellem kompetencerne for de tre ombudsmandsinstitutioner.

Med disse indledende ord til min beretning for 2025 vil jeg ønske alle en god læselyst.

I september gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden et besøg på bostedet Pakkutaq i Nuuk

2.1 Adgangen til sagens akter er ombudsmandens vigtigste redskab

Af specialkonsulent Lili Rasmussen

Indledning

Ombudsmandens opgave er at undersøge, "om myndigheder eller personer, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed handler i strid med gældende ret eller på anden måde gør sig skyldige i fejl eller forsømmelse ved udførelsen af deres opgaver". Dette fremgår af ombudsmandslovens § 19, stk. 1.

Ombudsmanden behandler primært klager fra borgere og tager derudover sager op af egen drift. Ombudsmanden undersøger, om en offentlig myndighed har behandlet en borger i overensstemmelse med gældende ret og god forvaltningsskik. For at undersøge en sag indhenter ombudsmanden sagsakter, oplysninger og udtalelser fra myndigheden. Det er derfor nødvendigt, at ombudsmanden har adgang til myndighedens dokumenter.

Myndighedens oplysningspligt

De myndigheder, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, har pligt til at give ombudsmanden de oplysninger og dokumenter, som ombudsmanden beder om. Dette fremgår af ombudsmandslovens § 18, stk. 1.

Når ombudsmanden beder en myndighed om sagens akter, er der ikke tale om, at ombudsmanden beder om aktindsigt efter offentlighedsloven eller sagsbehandlingsloven. Denne misforståelse møder ombudsmanden indimellem fra myndighederne. Dertil oplever ombudsmanden i flere tilfælde alene at modtage de sagsakter, som myndigheden selv vurderer, som relevante for ombudsmanden. Derfor må ombudsmanden ofte på ny bede myndigheden om at sende alle sagens akter. Ombudsmanden har, om ombudsmandslovens § 18, stk. 1, tidligere udtalt, at "reglen skal forstås helt bogstaveligt", og at myndigheden "ikke har kompetence til at vurdere, hvilke sagsakter, som er relevante". Se ombudsmanden beretning for 1996, afsnit 3 om "Myndighedernes meddelelse af oplysninger til Ombudsmanden". Se også sag 2022-2, som vedrørte klage over en kommunes afslag på aktindsigt i fratrædelsesgodtgørelse. I sagen modtog ombudsmanden først kopi af fratrædelsesaftalen, da ombudsmanden konkret bad herom.

Beder ombudsmanden om sagens akter, sker dette på baggrund af ombudsmandslovens § 18, stk. 1. Myndigheden skal derfor sende alle sagens akter.

Ved henvendelsen til myndigheden gør ombudsmanden det klart, at anmodningen om

sagens akter skal forstås som alle dokumenter, der er modtaget og oprettet til brug for behandling af den pågældende sag, herunder samtlige ind- og udgående breve, notater og uformelle optegnelser. Oplysningspligten omfatter eksisterende dokumenter, interne notater, e-mails, sms'er og andet, uanset hvilken form, de ligger i og uanset, om de er journaliserede eller findes andre steder, som eksempelvis på myndighedens fælles drev, en medarbejders computer, eller en medarbejders postkasse.

I nogle tilfælde kræver det, at myndigheden også indhenter sagsakter fra en underordnet myndighed og sender disse med til ombudsmanden. Som eksempel kan nævnes, at et departement i nogle tilfælde vil skulle indhente sagsakter fra en underliggende styrelse og sende disse med til ombudsmanden.

I andre tilfælde som for eksempel inden for den kommunale forvaltning gælder princippet om enhedsforvaltning. Kommunen ses som én samlet myndighed uanset, hvor mange forvaltninger eller afdelinger, som kommunen er opdelt i. Kommunen skal derfor i nogle tilfælde sørge for at indhente sagsakter fra andre forvaltninger og afdelinger og sende disse til ombudsmanden. Som eksempel kan nævnes, at kommunen i en sag vedrørende førtidspension i nogle tilfælde skal indhente sagens akter fra Majoriaq og sende disse sammen med sagens akter fra den afdeling, der varetager behandlingen af førtidspensionssager.

Hvis myndigheden er i tvivl om, hvilke sagsakter, som ombudsmanden beder om, har myndigheden altid mulighed for at kontakte ombudsmanden.

Da myndighedens pligt til at give ombudsmanden, de oplysninger og dokumenter, som ombudsmanden beder om, sker med henvisning til ombudsmandslovens § 18, stk. 1, har det ingen betydning, om oplysningerne eller dokumenterne er undergivet aktindsigt eller er fortrolige. De oplysninger og dokumenter, som myndigheden sender til ombudsmanden, mister ikke deres interne karakter. En myndighed kan derfor ikke nægte at udlevere oplysninger eller dokumenter med henvisning til tavshedspligt eller fortrolighed. Det kan nævnes, at ombudsmanden og ombudsmandens personale har tavshedspligt med hensyn til de forhold, som de bliver bekendt med under deres arbejde. Dette fremgår af ombudsmandslovens § 28, stk. 1.

Det er helt afgørende for ombudsmandens undersøgelse og kontrol med myndigheden, at ombudsmanden modtager alle sagens oplysninger. Dette bliver eksempelvis tydeligt i de tilfælde, hvor ombudsmanden modtager en klage fra en borger over en myndigheds afslag på aktindsigt. Ombudsmanden skal ved behandling af sagen kunne se alle sagens akter og myndighedens overvejelser for at vurdere sagen, herunder om myndigheden har taget usaglige hensyn.

Hvis ombudsmanden ikke modtager samtlige relevante oplysninger og sagsakter i for-

bindelse med sin behandling af en sag, vil ombudsmandens undersøgelse og kontrol ske på et utilstrækkeligt grundlag. Det sker, at det ved en gennemgang af sagens akter fremgår, at der er nævnt dokumenter, som ikke fremgår blandt det modtagne sagsmateriale fra myndigheden. Ombudsmanden vil i sådanne tilfælde kontakte myndigheden og bede om disse dokumenter og derudover søge at afklare, om myndigheden faktisk har sendt al relevant sagsmateriale.

Hvis en gennemgang af det modtagne sagsmateriale ikke indikerer, at der skulle være andet sagsmateriale, som myndigheden mangler at få sendt, vil ombudsmanden lægge til grund, at alle oplysninger og sagsakter er modtaget og behandle sagen på det grundlag.

Det sker, at en borger, som har klaget til ombudsmanden, beder ombudsmanden om aktindsigt i de dokumenter, som ombudsmanden har modtaget fra myndigheden til brug for ombudsmandens behandling af borgerens klagesag. I sådanne tilfælde afviser ombudsmanden anmodningen om aktindsigt.

Ombudsmandsinstitutionen er ikke en del af den offentlige forvaltning. Sagsbehandlingsloven og offentlighedsloven gælder ikke for ombudsmandsinstitutionen. Ombudsmanden har derfor ikke mulighed for at tage stilling til en aktindsigtsanmodning i sagsakter, som ombudsmanden har modtaget fra en myndighed i forbindelse med ombudsmandens behandling af en klagesag. Hvis ombudsmanden traf afgørelse om aktindsigt, som "første instans", ville det desuden betyde, at borgeren mistede adgangen til at klage til ombudsmanden over en myndigheds afslag på aktindsigt.

I praksis giver ombudsmanden dog klageren kopi af de breve, som ombudsmanden tidligere har sendt til klager, herunder de breve, som ombudsmanden har sendt til myndigheden med kopi til klager. Derudover vejleder ombudsmanden klageren om at søge aktindsigt hos den myndighed, der har oprindeligt har udarbejdet de dokumenter, som klageren ønsker aktindsigt i. Ombudsmanden kan også videresende klagerens anmodning om aktindsigt til rette myndighed.

I de sager, hvor ombudsmanden behandler en klage over en myndigheds afslag på aktindsigt, og ombudsmanden vurderer, at myndigheden burde have givet klageren aktindsigt, vil ombudsmanden ikke udlevere oplysningerne eller dokumenterne. Ombudsmanden vil i stedet eksempelvis udtale kritik og henstille myndigheden til at genoptage sagens behandling. Se til eksempel sag 2022-2, hvor en kommune havde givet en journalist afslag på aktindsigt i beløbet på den fratrædelsesgodtgørelse, som en tidligere kommunaldirektør havde fået udbetalt. Ombudsmanden udtalte kritik og henstillede kommunen til at genoptage sagen. Kommunen genoptog herefter sagen og sendte de ønskede oplysninger til klageren.

Myndighedens pligt til at svare ombudsmanden

Udover myndighedens pligt til at give ombudsmanden de oplysninger og dokumenter, som ombudsmanden beder om, har myndigheden også pligt til at svare, når ombudsmanden beder myndigheden om en skriftlig udtalelse. Dette fremgår af ombudsmandslovens § 18, stk. 2.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med ombudsmandslovens § 18, stk. 1, og § 21. Ombudsmandslovens § 21 fastslår, at ombudsmanden ikke må "udtale kritik, afgive henstilling med videre, før vedkommende myndighed eller person har haft lejlighed til at udtale sig".

Ombudsmanden kan bede en myndighed om at redegøre nærmere for en konkret sag. Myndighedens udtalelse vil oftest også indeholde oplysninger om den pågældende sags fakta. Derudover kan ombudsmanden bede myndigheden om at redegøre for myndighedens praksis inden for et område og den retsopfattelse, som myndigheden har lagt til grund for sin afgørelse.

I andre tilfælde indhenter ombudsmanden også en udtalelse fra en anden myndighed, som ikke direkte er omfattet af undersøgelsen. Det er oftest tilfældet, hvor ombudsmanden ønsker en bedre forståelse eller fortolkning af lovgivning. Her vil ombudsmanden kunne bede den myndighed, som er ressortansvarlig og som har udarbejdet lovgivningen på området, om en udtalelse til brug for sin videre undersøgelse.

Forløb ved indhentning af sagsakter og udtalelser

Når ombudsmanden modtager en klage, vil ombudsmanden i de fleste tilfælde starte med at bede myndigheden om oplysninger, der kan afklare, om henvendelsen rimelig hurtigt skal afvises eller oversendes til myndighedens besvarelse. Eksempelvis vil ombudsmanden bede myndigheden om at oplyse, om myndigheden har modtaget en henvendelse eller ansøgning fra den pågældende klager og bede myndigheden oplyse, hvad status er på myndighedens behandling af sagen.

I andre tilfælde vil ombudsmanden starte med at indhente sagens akter fra myndigheden. Ombudsmanden vil herefter gennemgå det modtagne sagsmateriale for at vurdere, om der er grundlag for en nærmere undersøgelse. I så fald vil ombudsmanden herefter bede myndigheden om en skriftlig udtalelse.

I tilfælde, hvor det allerede ved modtagelsen af en klage eller ved opstart af en egen drift sag er mere klart, at ombudsmandens undersøgelse vil resultere i en udtalelse, vil ombudsmanden både bede om sagens akter og en udtalelse fra myndigheden.

Når ombudsmanden henvender sig til myndigheden, stiler ombudsmanden sine anmodninger om oplysninger, sagsakter og udtalelser til den øverste administrative medarbejder.

bejder. Hvad angår kommunerne har ombudsmanden indgået en aftale med hver enkelt kommune om, at kommunen har en eller flere kontaktpersoner, som ombudsmanden stiler sine henvendelser til. Dertil skal kontaktpersonen sørge for, at ombudsmanden modtager svar inden for en nærmere fastsat frist. Det er herefter den pågældende kontaktperson, som videreformidler ombudsmandens henvendelse til rette afdeling eller person inden for kommunen. I alle kommuner er det, efter aftalen, blandt andre kommunaldirektøren, som er en af kontaktpersonerne.

Hvis ombudsmanden ikke modtager sagsakter eller myndighedens udtalelse efter tre rykkere, vil ombudsmanden almindeligvis og uden yderligere varsel give meddelelse til Lovudvalget i Inatsisartut og Formandens departement (hvis myndigheden er et departement) eller kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune (hvis myndigheden er en kommune) om, at ombudsmanden ikke ser sig i stand til at udføre sit erhverv i forhold til den pågældende myndighed i sagen. Ombudsmanden vil så med henvisning til ombudsmandslovens § 23 give meddelelse om, at ombudsmanden ikke ser sig i stand til at varetage den opgave, som Inatsisartut har pålagt ombudsmanden.

I langt de fleste tilfælde sender myndighederne det sagsmateriale og de skriftlige udtalelser, som ombudsmanden beder om. Det sker dog ind i mellem, at ombudsmanden giver sådanne meddelelser til Inatsisartut.

Når ombudsmanden har givet en sådan meddelelse efter ombudsmandslovens § 23, har det indtil videre altid medført en reaktion fra den pågældende myndighed, som herefter har sendt det ønskede sagsmateriale eller skriftlige udtalelse.

Hvis myndigheden er længe om at svare eller sende det ønskede sagsmateriale, trækker ombudsmandens undersøgelse ud. Dette går ud over borgerne, der må vente på en afklaring, hvilket kan være med til at svække tilliden til, at kontrollen med de offentlige myndigheder fungerer effektivt.

Udfordringer med det modtagne sagsmateriale

Før myndighederne overgik til elektroniske sagsbehandlingssystemer bad ombudsmanden om at få tilsendt den originale fysiske sagsmappe. Det var så op til myndigheden at tage kopier af sagsmappen, forinden den blev sendt til ombudsmanden, så myndigheden kunne fortsætte sin behandling af sagen. I dag modtager ombudsmanden oplysninger og sagsakter på e-mail eller, hvis der er et større antal dokumenter, på USB.

Ombudsmanden oplever ind imellem, at myndigheden ikke har de pågældende sagsakter for eksempel på grund af, at der ikke er udarbejdet notater, manglende skriftlige afgørelser eller manglende journalisering. Ombudsmanden oplever også, at myndigheden ikke kan redegøre nærmere for en sag på grund af, at tidligere medarbejdere ikke længere arbejder hos myndigheden.

Derudover oplever ombudsmanden nogle udfordringer med det sagsmateriale, som myndighederne sender.

Nogle gange modtager ombudsmanden links til filer. Når det sker, vil ombudsmanden bede myndigheden om at sende sagsakterne på anden vis, da ombudsmanden af sikkerhedsmæssige årsager ikke tilgår eksterne fildelingssider. Dertil er det vigtigt, at det sagsmateriale, som ombudsmanden modtager, er låste og i det format, som forelå, da myndigheden behandlede sagen.

Det kan tage en del tid at gennemgå de sagsakter, som ombudsmanden modtager. Særligt når der blandt sagens akter er e-mailkorrespondancer og flere e-mails med vedhæftede filer og indlagrede e-mails i e-mails.

Der er ingen kronologisk orden eller tidsmæssig orden i det elektroniske sagsmateriale, som ombudsmanden modtager. Ombudsmanden beder derfor ofte myndigheden om at udarbejde en kronologisk tidslinje over forløbet i en sag og de sagsbehandlingsskridt, som myndigheden har foretaget i sagen.

Afsluttende bemærkninger

Ombudsmandens arbejde foregår på et skriftligt grundlag. Det er derfor altafgørende, at ombudsmanden modtager al sagsmateriale og fyldestgørende skriftlige udtalelser fra myndigheden. Det er helt essentielt for at ombudsmanden kan udføre sit arbejde. Uden denne mulighed ville ombudsmandens kontrol med myndighederne i praksis være umulig.

Ombudsmandsloven giver mulighed for, at ombudsmanden kan indkalde personer til for retten at afgive forklaring om forhold, som er af betydning for ombudsmandens undersøgelser. Dette fremgår af ombudsmandslovens § 18, stk. 3. Ombudsmanden har dog aldrig gjort brug af denne bestemmelse.

Selv om borgeren har fået en afgørelse, er det først ved gennemgangen af sagens akter, at ombudsmanden kan undersøge, hvad myndigheden har foretaget sig og vurdere, om myndigheden har behandlet en borger i overensstemmelse med gældende ret og god forvaltningsskik. Det er i de fleste tilfælde først ved ombudsmandens gennemgang af sagens akter, at de fejl, som myndigheden eventuelt har begået, kommer frem. De fejl, som myndigheden har begået, fremgår ikke altid af den afgørelse, som myndigheden har truffet over for borgeren, men af det sagsmateriale, som borgeren normalt ikke har adgang til. Hvis det sagsmateriale, som ombudsmanden modtager fra myndigheden er ufuldstændigt, svækkes ombudsmandens mulighed for at sikre, at myndigheden handler i overensstemmelse med gældende ret og god forvaltningsskik over for borgeren.

2.2 Ombudsmandens inspektionsvirksomhed

Af specialkonsulent Henrik Vedsted Bach

Indledning

Ombudsmandens opgaver og beføjelser fremgår af ombudsmandsloven. Den første ombudsmandslov fra 1994 bemyndigede ombudsmanden til at besigtige forvaltningens tjenestesteder. I praksis betød det, at ombudsmanden tog på kommunebesøg og gennemgik udvalgte sager.

Ombudsmandsloven blev ændret i 2009, hvor ombudsmandens inspektionsvirksomhed blev præciseret. Det fremgår nu af lovens § 16, at ombudsmanden kan undersøge enhver institution, som er omfattet af ombudsmandens virksomhed og kompetence.

Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne. Dette følger af ombudsmandslovens § 7. Dette medfører, at ombudsmanden gennemfører inspektioner på institutioner på hjemtagne sagsområder. Dette kan for eksempel være institutioner på socialområdet, som blev hjemtaget i 1980.

Ombudsmanden har derimod ikke kompetence til at gennemføre inspektioner på institutioner i Grønland inden for sagsområder, som ikke er hjemtaget til Grønland. Dette kan for eksempel være fængslerne, som fortsat hører under statens virksomhed i Grønland. Det er derfor Folketingets Ombudsmand, der gennemfører inspektioner af anstalter og detentioner i Grønland.

I forbindelse med en inspektion kan ombudsmanden bedømme forhold vedrørende en institutions indretning og drift, samt forhold vedrørende aktiviteter og behandlingen af institutionens brugere ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter. Inspektioner iværksat efter ombudsmandslovens § 16 har siden 2013 været på kommunale alderdomshjem, døgninstitutioner for børn- og unge samt institutioner for personer med handicap.

Derudover fremgår det af ombudsmandslovens § 17, at ombudsmanden varetager opgaven som den nationale forebyggende mekanisme i henhold til valgfri protokol til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling. Dette betyder, at ombudsmanden besøger personer, som er berøvet deres frihed.

Det er på baggrund heraf ombudsmandens opgave at udføre regelmæssige inspektioner (de såkaldte OPCAT-inspektioner) på steder, hvor personer er berøvet deres frihed. Eller på institutioner, hvor beboerne kan blive berøvet deres frihed. For tiden er der to

institutioner i Grønland på hjemtagne områder, hvor personer kan være tilbageholdt. Den ene institution er psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, mens den anden institution er Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut. I forlængelse af en OP-CAT-inspektion af den sikrede afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik gennemføres også en inspektion af institutionens ikke-sikrede afdeling.

Ombudsmandsloven blev efterfølgende ændret i 2017, hvor ombudsmandens kompetence blev udvidet til også at omfatte både selvejende institutioner og private institutioner, hvor personer er eller kan blive berøvet deres frihed.

Overordnet om ombudsmandens inspektionsvirksomhed

Ombudsmanden gennemfører hvert år et antal inspektioner af forskellige institutioner, som tjener som bolig for borgere i kortere eller længere tid. Ombudsmanden besøger blandt andet offentlige institutioner for ældre, personer med handicap samt børn og unge. Ombudsmanden kan også besøge private institutioner, som varetager opgaver i forhold til børn og unge.

Inspektionerne finder sted som led i ombudsmandens generelle virksomhed og som oftest ikke på baggrund af en konkret klage over institutionen. Formålet med inspektioner er at undersøge, om institutionerne tager sig godt af beboerne og overholder reglerne. Under besøgene kigger ombudsmanden og embedets medarbejdere på lokalerne og taler med både ledelse, medarbejdere, beboere og pårørende.

Det er ombudsmandens oplevelse, at ledelserne på institutionerne generelt er meget imødekommende, og at der er en god dialog både forud, under og efter en inspektion. Det er samtidig ombudsmandens oplevelse, at ledelsen på de enkelte institutioner udviser en interesse og villighed til at løse de udfordringer, som institutionerne står over for.

Forberedelse af en inspektion

Institutionerne bliver normalt varslet forud for inspektionerne. Ombudsmanden kan dog også komme på uanmeldt besøg. Gennemførelse af en uanmeldt inspektion er alene sket en gang i 2017, som blev iværksat på baggrund af modtagne oplysninger om institutionen i forbindelse med en særskilt klagesag.

Inspektionerne planlægges som hovedregel i god tid, hvor ombudsmandens medarbejdere kontakter institutionernes leder for afklaring af tidspunkt for gennemførelse af inspektionen. Herefter afsender ombudsmanden et åbningsbrev, hvor der redegøres nærmere for tidsplanen og inspektionens forløb. Derudover beder ombudsmanden institutionen om at orientere beboerne, pårørende og medarbejdere om den kommende inspektion. Samtidig anmoder ombudsmanden om en række nærmere oplysninger om institutionen og beboerne, så som oplysninger om omfanget af personalets anvendelse af magt over for beboerne, institutionens husregler mv.

Hvis institutionen er en offentlig døgninstitution, som drives af Socialstyrelsen, inviteres Socialstyrelsen til at deltage i en nærmere aftalt del af inspektionen, mens forvaltningen inviteres, såfremt institutionen er kommunal drevet.

Endelig inviterer ombudsmanden som oftest MIO til at deltage i en inspektion af en døgninstitution for børn- og unge, mens TILIOQ oftest inviteres til at deltage i en inspektion af døgninstitution for personer med handicap. Med oprettelse af Ældretalsmandsinstitution er ombudsmanden begyndt at invitere ældretalsmanden på inspektioner på kommunale alderdomshjem.

Ved OPCAT-inspektioner bistår en læge fra DIGNITY og en jurist fra Institut for Menneskerettigheder med særlig fagkundskab ombudsmanden.

Gennemførelse af en inspektion

På baggrund af det fremsendte materiale har inspektionsholdet forud for inspektionen forberedt en række spørgsmål. Inspektionerne starter med en samtale mellem institutionens ledelse og inspektionsholdet, som tager udgangspunkt i det fremsendte materiale. Socialstyrelsens eller kommunens repræsentant deltager oftest i den indledende og afsluttende samtale med ledelsen, men deltager ikke i inspektionsholdets samtaler med beboere, pårørende og medarbejdere.

De gennemgående temaer er blandt andet magtanvendelse, beboernes pleje, trivsel og aktiviteter og institutionens regler for medarbejdere og beboere.

Herefter følger en rundgang og besigtigelse af institutionens fysiske rammer, hvorefter inspektionsholdet afholder samtaler med beboerne, pårørende og medarbejdere.

Afslutningsvist holdes et møde mellem inspektionsholdet og institutionens ledelse, hvori inspektionsholdet fremkommer med sine umiddelbare konstateringer under inspektionen.

Efter en inspektion

Efter inspektionen udarbejder inspektionsholdet udkast til inspektionsrapport for besøget. Ikke alle emner drøftet under samtalen med ledelsen omtales i inspektionsrapporten. Udkastet indeholder en beskrivelse af ombudsmandens konstateringer, forståelse af fakta og foreløbige juridiske vurdering af de noterede forhold.

Ombudsmanden stiler inspektionsrapporten til institutionen, og ombudsmanden behandler i inspektionsrapporten alene forhold, som institutionen er ansvarlig for. Såfremt inspektionsholdet konstaterer forhold, som falder uden for institutionens beslutningskompetence, eller i øvrigt henhører under anden ressortmyndighed, omtales forholdet kort i inspektionsrapporten, hvorefter forholdet udskilles til behandling i en

særskilt sag.

Udkastet til inspektionsrapport sendes i høring ved institutionen og forvaltningen henholdsvis Socialstyrelsen, hvorved institutionen får mulighed for at berigtige eventuelle faktuelle fejl i udkastet. På baggrund af høringssvar fra institutionen og forvaltningen udarbejdes den endelige inspektionsrapport, som sendes til institutionen og forvaltningen. Samtidig offentliggøres inspektionsrapporten på ombudsmandens hjemmeside og sendes til orientering til Socialstyrelsen eller kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor institutionen er beliggende. Offentliggørelse på hjemmesiden giver andre institutioner mulighed for at følge med i, hvad ombudsmanden enten roser eller kritiserer de besøgte institutioner for.

I inspektionsrapporten er det muligt at læse om, hvilke problemstillinger ombudsmanden blev opmærksom på under besøgene, og hvad ombudsmanden eventuelt har anbefalet institutionerne at gøre anderledes.

Gennemgang af ombudsmandens historiske inspektionsvirksomhed

I 2012 blev den første inspektion udført, hvor ombudsmanden inspicerede psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital, som samtidig også var den første OPCAT-inspektion. I de følgende år blev der årligt gennemført et par inspektioner, som primært var inspektion af døgninstitutioner for børn- og unge.

Med vedtagelse af børnestøtteleven blev selvstyrets Tilsynsenhed samtidig oprettet. Tilsynsenheden gennemfører primært inspektioner på børn- og ungeinstitutioner. For at undgå overlap og hyppigt tilbagevendende inspektioner af samme institutioner besluttede ombudsmanden for år tilbage sig for primært at gennemføre inspektioner af kommunale alderdomshjem. Såfremt ombudsmanden beslutter sig for at gennemføre en inspektion af børn- og ungeinstitutioner samt institutioner for personer med handicap forsøger ombudsmanden at koordinere en sådan inspektion med Tilsynsenheden.

Magtanvendelsesloven gælder for døgninstitutioner, beskyttede boenheder, døgntilbud og ældreinstitutioner, som alle er omfattet af ombudsmandens kompetence. Ombudsmanden udfører primært inspektioner på institutioner, hvor magtanvendelsesloven finder anvendelse. Dermed foretager ombudsmanden som udgangspunkt ikke inspektioner på undervisningsinstitutioner og på daginstitutionsområdet.

Ombudsmanden fører som udgangspunkt heller ikke inspektioner på institutioner, hvor der kræves særlig fagkompetence og viden. Dette ses blandt andet ved, at ombudsmanden ikke gennemfører inspektioner på sundhedsområdet, da Landslægeembedet har tilsynsfunktion over for sundhedsvæsenets institutioner.

Hvis ombudsmanden under en inspektion bliver bekendt med forhold, hvor ombuds-

manden ikke har den fornødne faglige forudsætning for at kunne behandle forholdet, så orienterer ombudsmanden ressortmyndigheden om forholdet med opfordring til undersøgelse. Ombudsmanden orienterer således Landslægeembedet om forhold af sundhedsfaglig karakter, mens ombudsmanden i et enkelt tilfælde har orienteret Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland om forhold vedrørende fødevarerhygiejne på en institution.

Hyppigt tilbagevendende temaer

Magtanvendelsesloven blev vedtaget i 2013, og loven giver blandt andet medarbejderne på institutionerne mulighed for under visse betingelser at anvende magt over for institutionens beboere. Det er meget indgribende over for den enkelte beboer, når personalet anvender magt over for vedkommende, og ombudsmanden følger med i anvendelsen af magt på den enkelte institution.

Det er ombudsmandens vurdering, at kendskabet til magtanvendelsesloven er stigende, og at flere og flere medarbejdere er bekendt med lovens eksistens. Kendskabet til lovens enkelte bestemmelser varierer dog noget, hvilket antallet af anbefalinger og henslutteringer i ombudsmandens inspektionsrapporter viser.

Under inspektionerne taler inspektionsholdet som tidligere nævnt med beboere, pårørende og medarbejdere for at danne sig et indtryk af institutionen. Gennem samtaler med disse persongrupper er et tilbagevendende emne ofte sygdom og bemanningen på institutionerne. Ledelsen på institutionerne er meget opmærksomme på at nedbringe sygefraværet og anden udeblivelse. Sygefravær kombineret med et begrænset rekrutteringsgrundlag kan medføre, at det tilstedeværende personale ikke har mulighed for at nå alle deres arbejdsopgaver.

Ikke alle emner drøftet under inspektionerne omtales i inspektionsrapporterne. Visse emner af mindre karakter drøftes under det afsluttende møde med ledelsen, hvor inspektionsholdet som talerør for beboere, pårørende og medarbejdere kan viderebringe forskellige tilkendegivelser, hvor de pågældende ikke selv ønsker at fremsætte emnerne for ledelsen.

Fremtiden

Med oprettelsen af ombudsmandsinstitutionen for 30 år siden gennemførte ombudsmanden i de spæde år gentagne kommunebesøg i overensstemmelse med den daværende ombudsmandslov. Efterfølgende er ombudsmandsloven blevet ændret, så ombudsmanden kan gennemføre inspektioner og undersøge de vilkår, som beboere og anbragte lever under.

Ombudsmanden har de seneste 13 års tid gennemført inspektioner, og har løbende søgt at tilpasse inspektionsvirksomheden ud fra den vedtagne lovgivning og den situation,

som institutionerne befinder sig i.

Ombudsmanden har blandt andet i det seneste år observeret et øget antal medarbejdere på de enkelte institutioner, som hverken taler dansk eller grønlandsk. I dagligdagen kan dette medføre, at beboeren ikke kan kommunikere med den medarbejder, som forestår plejeudøvelsen. Denne problemstilling er ombudsmanden meget opmærksom på, ligesom ombudsmanden i den fremtidige inspektionsvirksomhed vil være opmærksom på ændret lovgivning, ændrede samfundsforhold og institutionernes mulighed for at varetage pleje af beboerne.

2.3 Klager over sagsbehandlingstid

Af adm. specialkonsulent Michael Feldballe Hansen

Indledning

Siden 2018 har ombudsmanden på næsten årlig basis afgivet udtalelser, der kritiserer myndigheders sagsbehandlingstid. De enkelte udtalelser nævner i denne type sager altid konkrete forhold vedrørende sagsbehandlingstid, der berettiger til kritik.

Udtalelser, hvor sagsbehandlingstid er et tema, retter samtidig opmærksomheden på grundlaget for sagsbehandlingen, som netop udspringer af et konkret forhold. Det konkrete forhold er derfor i fokus i en udtalelse, om for eksempel kritik af sagsbehandlingstid ved ansøgning om førtidspension (Udtalelse 2024-3) eller ved sag om anbringelse af børn (Udtalelse 2021-5) for blot at nævne nogle eksempler. Der skal desuden henvises til kapitel 2 i Myndighedsguiden, der omhandler sagsbehandlingstid, hvori der er inddraget yderligere sagseksempler.

En udtalelse, der vedrører sagsbehandlingstid, tager udgangspunkt i et sagskompleks over et konkret forhold. Det valg, der ligger bag en undersøgelse, der fører til udtalelse, beror derfor ikke på observation af hyppighed eller frekvens for det pågældende tema om sagsbehandlingstid.

Når en klagesag vedrører sagsbehandlingstid, udtrykker det en situation, hvor borgeren står uden afgørelsesgrundlag og befinder sig i en uafklaret retsstilling. Trækker en sag i langdrag, har det en direkte påvirkning på den berørte part.

Det er ikke på grundlag af omfanget af udtalelser om sagsbehandlingstid muligt at udlede, at der er tale om øget hyppighed i denne type sager. For at få dette forhold afklaret nærmere, vil vi derfor undersøge den samlede mængde af sager.

I denne artikel vil vi derfor undersøge, om der er sket forandring i omfanget af sager om sagsbehandlingstid de senere år, og i så fald hvilke myndigheder der er kilden til denne forandring.

Hvad er sagsbehandlingstid

Som udgangspunkt er det ikke muligt generelt at besvare, hvad der kan anses som en rimelig sagsbehandlingstid. Dette kommer an på en konkret vurdering af den enkelte sagstype og sag.

Af samme grund fremhæves typisk i ombudsmandens udtalelser, at vurderingen af, om en myndighed har behandlet en sag med den fornødne hurtighed, må tage flere forhold i betragtning udover den samlede sagsbehandlingstid.

De forhold, der også må tages i betragtning ved vurdering af sagsbehandlingstiden er sagens karakter, kompleksitet, omfanget af undersøgelser, som myndigheder skal foretage, samt sagsbehandlingstid i tilsvarende sager hos myndigheden. Der må imidlertid også, ved vurdering af sagsbehandlingstiden, tages hensyn til partens behov og interesse for, at der træffes en hurtig afgørelse.

Ifølge tidligere vurderinger af både grønlandske og danske ombudsmænd, kan der ikke tages hensyn til myndighedens og dennes medarbejders subjektive forhold, ved vurdering af sagsbehandlingstid.

En myndigheds administrative og økonomiske ressourcer kan som udgangspunkt ikke tillægges betydning for bedømmelsen af sagsbehandlingstid. Med andre ord bør omfanget af ledige stillinger eller ophold i normal drift, f.eks. som følge af sygdom, ferie eller kursus og mangel på administrative og økonomiske ressourcer, normalt ikke være årsag til, at sagsbehandlingstiden trækker ud.

En myndighed bør desuden have et tilstrækkeligt effektivt erindringssystem, der kan sikre, at en sag ikke ligger stille i længere tid, uden der træffes afgørelse, og dermed hindre at sager glemmes.

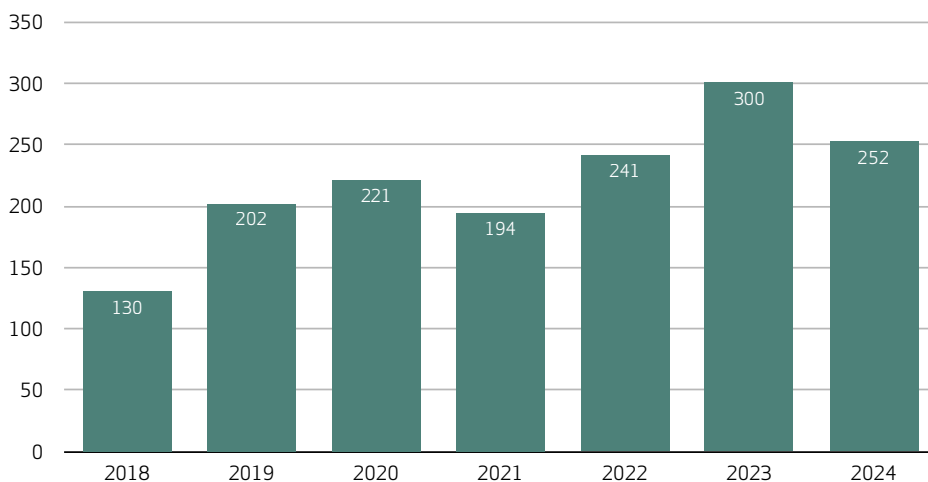
Som følge af principperne om god forvaltningsskik, bør en myndighed desuden sikre, at sagsbehandlingen ikke helt går i stå. Det betyder blandt andet, at en myndighed selv skal tage initiativ til at give en part i en sag besked om, hvorfor der endnu ikke er truffet en afgørelse, hvis myndigheden overskrider den almindelige sagsbehandlingstid, eller hvis myndigheden overskrider en tidligere tilkendegivelse om, hvornår der forventes at foreligge en afgørelse. Dog er der i offentlighedslovens bestemmelse om aktindsigt, i § 16, stk. 2, en tidsfrist på 10 dage for besvarelse af, hvorvidt aktindsigt kan imødekommes eller afslås. Ellers gives der underretning om grunden til manglende afgørelse og en oplysning om forventet tidspunkt for afgørelse.

Udvikling i klager om sagsbehandlingstid

I ombudsmandens årsberetning indgår en statistisk opgørelse over antallet af sager, hvor behandlingen er afsluttet det pågældende år. Metoden til indsamling af data har forandret sig gennem årene, og dette er reflekteret i periodiske forskelle i måden, hvorpå der er givet oplysning om omfanget af ombudsmandens arbejde.

Imidlertid er den aktuelt anvendte rapportering påbegyndt i 2018, og det er derfor muligt at anlægge et periodisk perspektiv på sagerne, som siden dengang er afsluttet på årlig basis.

Figur 1: Afsluttede sager pr. år i perioden 2018 - 2024

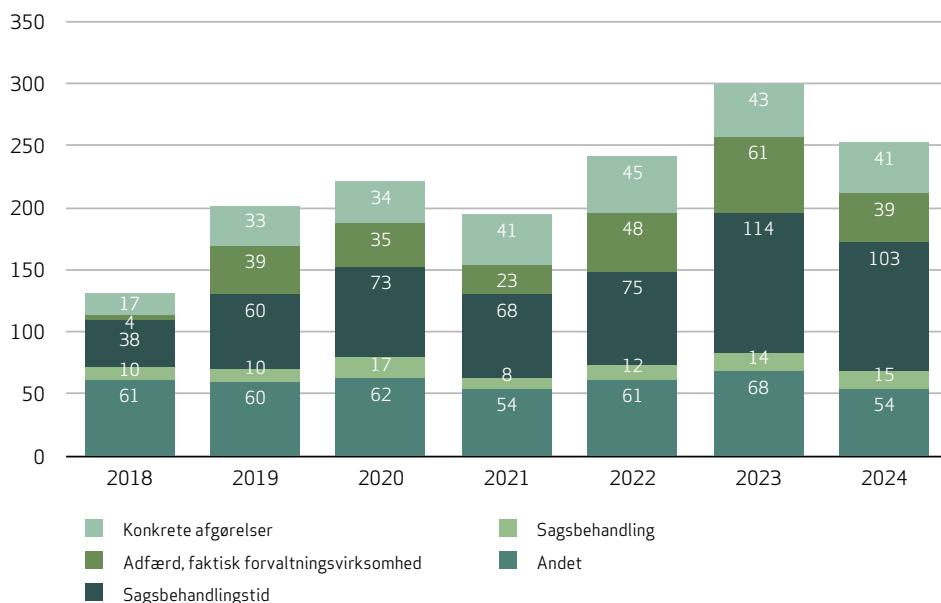

At antallet af afsluttede sager hovedsagelig har været stigende gennem perioden 2018 til 2024 kan have flere årsager, men det er ikke i fokus i denne artikel.

Vi skal derimod se nærmere på tematisering af klagerne. Ved ombudsmandens behandling af klagesager, foretages en tematisering af sagen, når statistikken gøres op. Der anvendes 5 temaer, hvoraf sagsbehandlingstid er en af disse.

Ser vi nærmere på tematisering af afsluttede sager hvert år, fremstår klager over sagsbehandlingstid som både en væsentlig andel af antallet af klager, men samtidig også som et område, hvor der er en tydelig stigende tendens gennem perioden.

Figur 2: Tematisering af afsluttede klagesager pr. år i perioden 2018 - 2024

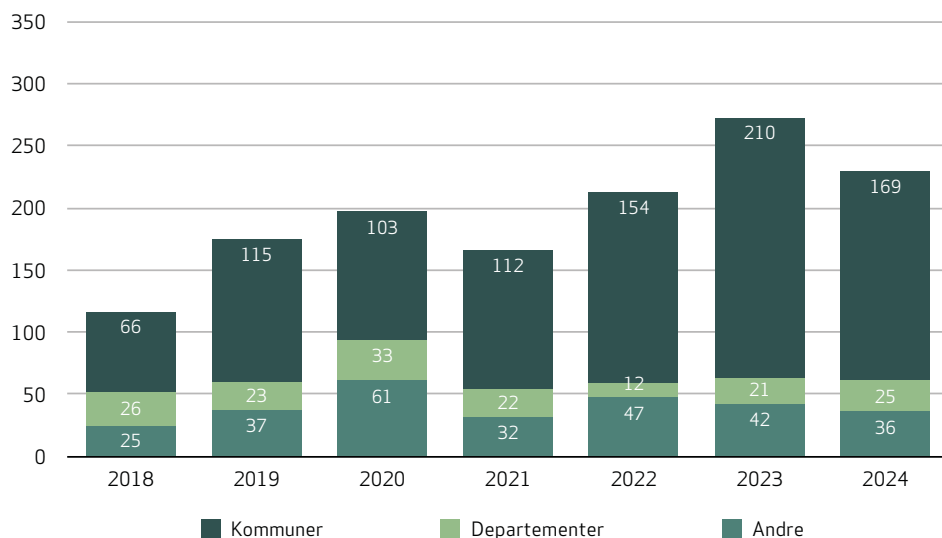
Under den forudsætning, at der er sammenhæng mellem indkomne og afsluttede sager i et kalenderår, ser vi et således et stigende antal sager for hvert år. Det enkeltstående sagstema, der i perioden 2018 - 2024 har været stigende i både antal og andel af afsluttede sager, er sager, der vedrører sagsbehandlingstid.

Der er således tale om, at andelen af afsluttede sager der vedrører sagsbehandlingstid udgør knap 30% i 2018, hvor denne andel er steget til lidt over 40% i 2024.

Ser vi nu nærmere på, hvilke myndigheder, der indgives klage over hvert år, kan vi afgrænse disse til tre hovedgrupper: Kommuner, departementer og andre.

Gennem perioden ser vi således, at der sker en stigning i antal af klager, der vedrører kommunerne. Denne vækst er dels højere end for øvrige myndighedsgrupper, dels øget i de senere år.

Figur 3: Afsluttede sager fordelt på myndighed pr. år i perioden 2018 - 2024

Selvom vi kan se et tidsmæssigt sammenfald mellem vækst i afsluttede sager, der vedrører sagsbehandlingstid og stigning i sager, der vedrører kommunerne, kan ikke udledes, at der er en sammenhæng.

Vi er derfor nødt til at se nærmere på andelen af afsluttede sager, der hører under temaet sagsbehandlingstid, for hver af de tre overordnede myndighedsgrupper.

Tabel 1: Andel af afsluttede sager om sagsbehandlingstid pr. myndighed

(i %)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommuner	43,9	40,0	42,7	47,3	39,0	45,7	52,7
Departementer	11,5	8,7	24,2	18,2	8,3	33,3	24,0
Andre	13,9	18,8	24,7	18,3	18,7	15,9	13,8

Tabellen viser andelen af sager hos hver type af myndighed, som vedrører temaet sagsbehandlingstid. Sammenligningen viser, at selvom der forekommer enkeltstående år med høj andel under dette tema hos alle typer af myndigheder, så er det en tilbagevendende høj andel af alle klagesager, når det gælder kommunerne.

Hvad kan man gøre ved sagsbehandlingstid

Ifølge ombudsmandsloven om ombudsmandens virksomhed i Grønland, så kan ombudsmanden alene udtale kritik i konkrete sager. Det er derfor vigtigt at fastslå, at der med observationen af udviklingen i antallet af sager om sagsbehandlingstid på ingen måde

er tale om kritik af forholdene, da de ikke er rettet mod hverken bestemte myndigheder eller gælder for konkrete sager.

Imidlertid er der med perspektivet på denne udvikling rettet opmærksomhed på forhold, som kan have indvirkning på borgerens retsstilling, da klager om sagsbehandlingstid udtrykker et forhold, hvor klager er i en uvis situation om sin sag. Derfor kan det være relevant at være opmærksom på, hvordan sagsbehandlingstid kan forblive indenfor en rimelig grænse.

Som bidrag til bedring af dette forhold, har ombudsmanden udarbejdet myndighedsguiden, der har særligt afsnit om sagsbehandlingstid og som er tilgængelig i sin helhed på ombudsmandens hjemmeside.

Desuden er der med denne årsberetning taget initiativ til at holde øje med blandt andet udviklingen af sager, der omhandler sagsbehandlingstid. For læsere af årsberetningen vil det fremover stå mere klart, hvordan udviklingen i dette sagstema forandrer sig.

OFFENTLIGGJORTE SAGER

Hvert år offentliggør ombudsmanden en række sager, som ombudsmanden har behandlet. Nedenfor følger en gennemgang af årets offentliggjorte sager, som kan læses i deres helhed i anonymiseret form på ombudsmandens hjemmeside: www.ombudsmand.gl.

3.1 Ombudsmanden finder Kommune Qeqertaliks sagsbehandlingstid utilstedelig i forbindelse med en forælders anmodning om hjemgivelse af sine anbragte børn (2025-1)

Kommunen anbragte i 2012 en forælders (herefter A) to børn (herefter B1 og B2) uden for hjemmet.

A anmodede mundtligt den 27. november 2012 om hjemgivelse af B1 og B2. A rykkede herefter kommunen gentagne gange og anmodede mange gange på ny om hjemgivelse af B1 og B2.

A klagede den 24. september 2022 til ombudsmanden over kommunens sagsbehandlingstid på behandlingen af A's anmodninger om hjemgivelse.

B1 og B2 var anbragt i mere end 10 år, og blev begge myndige, uden at kommunen traf afgørelse i sagen.

Ombudsmanden fandt kommunens sagsbehandlingstid på mere end 10 år utilstedelig.

Kommunen anmodede ved flere lejligheder A om at anmode om hjemgivelse skriftligt. Ombudsmanden fandt, at der var ikke hjemmel til at kræve, at en forældremyndighedsindehaver anmoder om hjemgivelse skriftligt.

Ombudsmanden fandt derfor kommunens krav om skriftlighed kritisabel.

Kommunen oplyste overfor A, at hans anmodning om hjemgivelse var henlagt, fordi kommunens medarbejdere var sygemeldte. Ombudsmanden fandt, at der ikke var hjemmel til at henlægge en sag, såfremt kommunen ikke har fornøden arbejdskraft til rådighed.

Ombudsmanden fandt derfor kommunens henlæggelse af sagen særdeles kritisabel.

Det var ombudsmandens forståelse, at kommunen ikke løbende underrettede A om status på hans anmodninger om hjemgivelse.

Ombudsmanden fandt kommunens manglende underretning af A over så lang en årrække særdeles kritisabel.

Ombudsmanden henstillede, at kommunen sikrer sig, at sagsbehandlere er bekendte med, at der ikke er hjemmel til at kræve, at en forældremyndighedsindehaver indgiver en skriftlig anmodning om hjemgivelse.

Ombudsmanden henstillede endvidere, at kommunen sikrer sig, at der på trods af mangel på arbejdskraft kan træffes afgørelser overfor borgerne.

Ombudsmanden underrettede Lovudvalget i Inatsisartut og kommunalbestyrelsen i Kommune Qeqertalik i overensstemmelse med ombudsmandslovens § 23, hvor det fremgår, at såfremt ombudsmandens undersøgelse af en sag viser, at der i den offentlige forvaltning må antages at være begået fejl eller forsømmelser af større betydning, skal ombudsmanden give meddelelse om sagen til Lovudvalget i Inatsisartut og samtidigt enten til Naalakkersuisut eller kommunalbestyrelsen.

(udtalelse af 4. september 2025, j.nr. 2022-145-0003)

3.2 Ombudsmanden beder Kommune Qeqertalik om at træffe en ny afgørelse i en sag om bortvisning af medarbejder (2025-2)

Kommunen bortviste medarbejder A for over flere måneder at have anført et højere antal timer på sin timeseddel, end vedkommende efter kommunens opfattelse havde arbejdet.

B klagede på vegne af A til ombudsmanden over kommunens bortvisning. Ombudsmanden iværksatte herefter en undersøgelse af sagen.

Inden bortvisning af medarbejderen foretog kommunen partshøring, men anførte kun to konkrete dage, hvor kommunen mente, at der var angivet forkert antal anførte timer. Medarbejderen bestred dette og oplyste at have været på arbejde de pågældende dage, hvilket kommunen efterfølgende i afgørelsen ikke forholdt sig til.

Af kommunens afgørelse fremgår ikke alle de datoer, hvor kommunen mente, at medar-

bejderen havde anført for mange timer på sin timeseddel.

Ombudsmanden udtalte i den forbindelse, at kommunen skal angive forhold af betydning for afgørelsen, herunder angive de datoer, hvor kommunen måtte mene, at der var anført for mange timer. Derudover skal kommunen sikre sig, at en medarbejder er oplyst om det bevismæssige grundlag for afgørelsen.

Ombudsmanden udtalte derudover, at såfremt kommunen ved en afgørelse om bortvisning havde lagt vægt på bestemte forhold, så skal forholdene konkretiseres og sandsynliggøres.

Efter ombudsmandens opfattelse skal kommunen efter partshøring forholde sig relevante partshøringbemærkninger, inden afgørelsen træffes.

Det var efter ombudsmandens opfattelse ikke tilstrækkeligt, at kommunen noterer sig det modtagne høringssvar. Kommunen kan efter ombudsmandens opfattelse ikke undlade at inddrage de modtagne oplysninger i afgørelsen og redegøre for kommunens vurdering i denne anledning.

Det var ombudsmandens opfattelse, at kommunen havde begået væsentlige sagsbehandlingsfejl ved ikke at have foretaget partshøring i overensstemmelse med gældende ret, og at kommunens afgørelse ikke var ledsaget af en begrundelse, der opfyldte kravene i sagsbehandlingsloven.

Det var ombudsmandens opfattelse, at det ud fra partshøringsmaterialet og selve afgørelsen var uklart, hvad der udgør sagens faktiske grundlag, og hvorfor sagen fik det udfald, som den gjorde.

Ombudsmanden henstillede, at kommunen genoptog sagen og traf en ny afgørelse i sagen.

(udtalelse af 12. september 2025, j.nr. 2022-323-0010)

Ombudsmanden behandler hvert år en lang række sager, som ikke bliver offentliggjort på ombudsmandens hjemmeside. I dette afsnit omtales en række ikke offentliggjorte sager, som ombudsmanden har behandlet i 2025.

4.1 Manglende udbetaling af førtidspension ved flytning mellem to kommuner

Ombudsmanden modtog i marts 2025 en klage over manglende udbetaling af førtidspension i forbindelse med, at klager var flyttet fra en kommune i Grønland til en anden kommune i Grønland. Klager havde fået tilkendt førtidspension, mens hun boede i sin tidligere hjemkommune. Herefter var klager flyttet til en anden kommune. Klager henvendte sig både til sin tidligere og nuværende hjemkommune om udbetaling af førtidspension efter sin flytning. Den nye hjemkommune havde henvist klager til den tidligere hjemkommune, som traf afgørelse om stop af udbetaling af alderspension. I afgørelsen var der givet klagevejledning til Det Sociale Ankenævn. Ombudsmanden oversendte derfor denne del af klagen til Det Sociale Ankenævn.

Derudover afviste og oversendte ombudsmanden klagen til klagers nye hjemkommune med anmodning om, at kommunen behandlede henvendelsen. I brevet til kommunen anførte ombudsmanden bl.a.:

"Jeg bemærker, at følgende fremgår af afsnit 13.2 i vejledning til inatsisartut-lov nr. 40 af 9. december 2015 om førtidspension med senere ændringer:

"13.2 Flytning til anden kommune

Når en førtidspensionist flytter til en anden kommune i Grønland, overtager den nye bopælskommune (hjemkommunen) samtlige forpligtelser over for førtidspensionisten i henhold til Inatsisartutlov om førtidspension, jf. Landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser.

[...]

Som skæringsdato ved flytning til anden kommune anvendes den 1. i måneden efter førtidspensionisten har taget fast bopæl i den nye kommune. Som fast bopæl anses det sted, hvor man regelmæssigt sover, når man ikke er midlertidigt fraværende på grund af ferie, indlæggelser på sygehus eller lignende og hvor man har

sine ejendele og normalt også er tilmeldt folkeregisteret.

Opmærksomheden henledes på, at der i den nye bopælskommune (hjemkommune) skal foretages ny vurdering af førtidspensionistens ret til børnetillæg og personlige tillæg.

Herudover kan der være anledning til at foretage en fornyet vurdering af eventuelt bevilling i medfør af § 19, i Inatsisartutlov om førtidspension. Førtidspensionister, der modtager laveste eller mellemste førtidspension og som er bevilliget tillæg (højeste førtidspension) efter § 19, stk. 1, i Inatsisartutlov om førtidspension, kan ved flytning f.eks. fra bygd til by måske opnå rimelig indtægtsgivende beskæftigelse. Derudover kan der være anledning til at visitere en førtidspensionist til rimelig beskæftigelse, jf. § 19, stk. 2."

Jeg henviser endvidere til § 14, stk. 1 i Landstingsforordning nr. 2 af 12. juni 1995 om kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelser:

"Hjælp, der ydes med hjemmel i øvrige sociale regelsæt, herunder landstingsforordningerne om pensioner og ældreinstitutioner; om takstmæssig hjælp fra det offentlige; om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption; og om bolig sikring, ydes af hjemkommunen, der samtidig er betalingskommune."

Den nye hjemkommune oplyste, at kommunen havde taget kontakt til klager, og at kommunen var i gang med at behandle sagen og sikre korrekt og rettidig udbetaling af klagers førtidspension. Kommunen oplyste videre, at kommunen ville foretage efterregulering for den periode, hvor den tidligere hjemkommune havde besluttet at stoppe udbetalingen.

Kort tid herefter oplyste den nye hjemkommune, at kommunen havde gennemført en efterregulering af førtidspensionen, og at kommunen havde givet klager besked herom.

Ombudsmanden afsluttede herefter behandlingen af sagen.

(J.nr. 2025-120-0003)

4.2 Ombudsmandens behandling af klager med politisk prægede spørgsmål

Ombudsmanden har kompetence til at behandle klager over den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne. Ombudsmanden behandler imidlertid ikke alle modtagne klager. Det følger blandt andet af ombudsmandslovens § 14, at ombudsmanden afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

I visse tilfælde kan hensynet til ombudsmandens politiske neutralitet føre til, at ombudsmanden undlader at behandle en klage og foretage en bedømmelse af sagen.

Ombudsmanden modtog i 2025 to særskilte klager fra et kommunalbestyrelsesmedlem i Kommune Qeqertalik. Begge klager til ombudsmanden blev indgivet som led i hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Den første klage vedrørte borgmesterens manglende besvarelse af kommunalbestyrelsesmedlemmets anmodning om sagsindsigt i medfør af styrelsesloven.

Det fremgik af klagen, at det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem indledningsvist havde kontaktet Indenrigsafdelingen, fordi vedkommende ikke havde modtaget svar på sin anmodning om sagsindsigt. Indenrigsafdelingen havde herefter kontaktet Kommune Qeqertalik og henledt kommunens opmærksomhed på styrelseslovens § 12, stk. 1, som vedrører et kommunalbestyrelsesmedlems ret til sagsindsigt. Kommune Qeqertalik besvarede imidlertid ikke Indenrigsafdelingens henvendelse eller henvendelsen fra kommunalbestyrelsesmedlemmet.

Ombudsmanden valgte at oversende klagen til behandling ved Indenrigsafdelingen, fordi sagen stadig verserende ved Indenrigsafdelingen. Dertil kom, at kommunalbestyrelsesmedlemmets anmodning om sagsindsigt var fremsat i medfør af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem og i henhold til styrelsesloven.

Kommunalbestyrelsesmedlemmet klagede ved senere lejlighed over, at det konstituerende møde i Kommune Qeqertalik var blevet afholdt på et tidspunkt, hvor valgbarhedsprøvelsen ikke var afsluttet.

I henvendelsen henviste kommunalbestyrelsesmedlemmet til forskellige bestemmelser i styrelsesloven, som kommunalbestyrelsesmedlemmet mente ikke var overholdt i forbindelse med det konstituerende møde.

Ombudsmanden afviste at behandle henvendelsen. Som begrundelse for afvisningen anførte ombudsmanden blandt andet, at kommunalbestyrelsesmedlemmet rettede

henvendelse til ombudsmanden på vegne af et andet kommunalbestyrelsesmedlem om konstitueringsmødet, at den anvendte e-mailadresse var tilknyttet Kommune Qeqertalik, og at det afslutningsvist fremgik af henvendelsen, at kommunalbestyrelsesmedlemmet underskrev sig som formand for et politisk parti.

Ombudsmanden anførte i den forbindelse, at det var ombudsmandens forståelse, at henvendelsen var politisk motiveret på baggrund af konstitueringen af den ny kommunalbestyrelse i Kommune Qeqertalik.

Ombudsmanden anførte i den forbindelse, at ombudsmanden ikke var afskåret fra at behandle klager over forhold med politiske aspekter. Imidlertid var ombudsmanden tilbageholdende med at behandle klager, hvor der kan opstå tvivl om ombudsmandens politiske neutralitet.

I denne sag var der efter ombudsmandens opfattelse tale om en klage fra et af kommunalbestyrelsens partier over den øvrige kommunalbestyrelse. Under hensyntagen til ønsket om at beskytte ombudsmandens politiske neutralitet i sager, hvor politiske partier i en kommunalbestyrelse var uenige om en sag, foretog ombudsmanden sig ikke yderligere i anledning af henvendelsen.

(J.nr. 2025-709-0001 og 2025-702-0001)

4.3 Afskæring af rekurs kræver klar lovhjemmel

Klager til ombudsmanden over forhold, som kan påklages til en anden forvaltningsmyndighed, kan ikke indgives til ombudsmanden, før den øverste administrative myndighed har truffet afgørelse om forholdet. Det fremgår af § 13 i ombudsmandsloven.

En sådan klagemulighed kan enten fremgå af en lov eller følge af den almindelige retsgrundsætning om rekurs. Det er almindeligt antaget, at det følger af denne retsgrundsætning, at afgørelser, der er truffet af en underordnet myndighed, som udgangspunkt kan påklages til en overordnet myndighed.

Afskæring eller begrænsning af rekursadgangen efter den almindelige retsgrundsætning kræver udtrykkelig lovhjemmel. Ombudsmanden vil derfor som udgangspunkt ikke kunne behandle klager over afgørelser, der er truffet af en underordnet myndighed i et administrativt hierarki.

Ombudsmanden modtog i 2025 en klage over en afgørelse truffet af Nukissiorfiit, hvor en medarbejder blev bortvist fra sin stilling. Afgørelsen indeholdt ikke en klagevejled-

ning til en overordnet myndighed. I stedet fremgik det, at afgørelsen kunne påklages til Ombudsmanden for Inatsisartut.

Ombudsmanden gennemgik herefter reglerne om Naalakkersuisuts ressortfordeling, som på daværende tidspunkt fremgik af cirkulære nr. 48 af 27. september 2023 om fordeling af anliggender (ressortfordelingen). Det fremgik af § 19 i cirkulæret om ressortfordelingen, at der var rekursadgang fra Nukissiorfiit til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, hvis andet ikke var fastsat ved lov.

Ombudsmanden konstaterede, at Nukissiorfiits virke blandt andet var reguleret i inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet med senere ændringer, landstingsforordning nr. 10 af 19. november 2007 om vandforsyning og landstingsforordning nr. 14 af 6. november 1997 om energiforsyning.

Efter en gennemgang af den lovgivning, der regulerer Nukissiorfiit, kunne ombudsmanden udlede, at der ikke ved lov var fastsat en begrænsning i rekursadgang fra Nukissiorfiit til departementet.

Det var på den baggrund ombudsmandens opfattelse, at departementet var rekursmyndighed for afgørelser truffet af Nukissiorfiit.

Ombudsmanden oversendte klagen til behandling ved departementet, som efterfølgende realitetsbehandlede klagen. Ombudsmanden bad departementet henstille til Nukissiorfiit at tilrette klagevejledningen i Nukissiorfiits afgørelser, så det for fremtiden fremgik, at afgørelser truffet af Nukissiorfiit kan påklages til departementet.

(J.nr. 2025-324-0001)

4.4 Ombudsmandens efterprøvelse af myndigheders skøns-mæssige vurderinger

Ved behandling af klagesager består ombudsmandens opgave i at vurdere, om myndighederne handler i overensstemmelse med de krav, der er opstillet i lovgivningen til myndighedernes sagsbehandling. Ombudsmanden undersøger blandt andet indholdet af de afgørelser, som myndighederne træffer, og ombudsmanden prøver normalt en myndigheds generelle og abstrakte regelforståelse.

En lang række afgørelser, som myndigheder træffer, indeholder et skøn, som myndigheden skal foretage. Ombudsmanden undersøger, om myndighederne foretager et konkret skøn, når myndigheden træffer en afgørelse.

Ombudsmanden er dog tilbageholdende med at prøve myndighedernes konkrete anvendelse af reglerne. Jo mere vag, skønspræget og elastisk en retsregel er, jo større margin overlader ombudsmanden myndighederne i forbindelse med anvendelse af de relevante retsregler på sagens faktum for at nå frem til resultatet af afgørelsen (subsumption).

Tilbageholdenheden i efterprøvelse af subsumptionen skyldes en erkendelse af, at ombudsmanden som udgangspunkt ikke er bedre til at foretage en vurdering, end myndigheden er. Ombudsmanden er dermed tilbageholdende med at overskønne eller tilsidesætte myndighedens vurdering i forbindelse med et konkret skøn, med mindre myndighedens vurdering er åbenlyst forkert. I så fald vil ombudsmanden ikke være tilbageholdende med at korrigere myndigheden.

Ombudsmanden modtog i 2025 en klage over Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirkes afslag på dispensationsansøgning om uddannelsesstøtte til uddannelsen som socialassistent, som departementet anså for at være en kortere erhvervsuddannelse. Klager havde tidligere færdiggjort uddannelsen som sundhedshjælper, som departementet også anså for at være en kortere erhvervsuddannelse.

Som begrundelse for afslag på uddannelsesstøtte fremgik det, at uddannelsesstøttebekendtgørelsen fastsatte, at uddannelsessøgende med uddannelse på kortere erhvervsuddannelsesniveau eller derover ikke kan modtage uddannelsesstøtte til en kortere erhvervsuddannelse.

Derudover fastsætter uddannelsesstøttebekendtgørelsen, at der ikke kan ydes uddannelsesstøtte til mere end 1 afsluttet erhvervsuddannelse. Dog kan der ydes uddannelsesstøtte til 1 yderligere uddannelse, såfremt uddannelsen er en naturlig forlængelse af den højeste uddannelse, eller hvor uddannelsen er en nødvendig omskoling på grund af erhvervsudygtighed.

Det fremgik af afslaget på uddannelsesstøtte, at uddannelsen som socialassistent efter departementets opfattelse ikke kunne anses for at være en naturlig uddannelse i forlængelse af uddannelsen som sundhedshjælper.

På baggrund af uddannelsesstøttebekendtgørelsen formulering tilsluttede ombudsmanden sig departementets vurdering af, at uddannelsen som socialassistent var en kortere erhvervmæssig uddannelse, og at klager havde søgt om uddannelsesstøtte til endnu en kortere erhvervmæssig uddannelse.

Om dispensationsmuligheden og departementets foretagne skøn noterede ombudsmanden sig, at departementet i afgørelsen havde forholdt sig til, hvorvidt uddannelsen efter departementets vurdering var at anse for at være en naturlig forlængelse af uddannelsen som sundhedshjælper. Departementet havde i den forbindelse vurderet, at

uddannelsen som socialassistent ikke ligger i naturlig forlængelse af uddannelsen som sundhedshjælper.

Ombudsmanden noterede sig samtidig, at departementet havde forholdt sig til, hvorvidt uddannelsen vurderes at være en nødvendig omskoling på grund af erhvervsudgytighed. Departementet havde i den forbindelse vurderet, at der ud fra sagen akter ikke var oplysninger, der understøttede en antagelse om, klager havde påbegyndt uddannelsen som socialassistent på grund af uarbejdsdygtighed i forhold til den gennemførte erhvervsuddannelse som sundhedsassistent.

Ombudsmanden anførte i den forbindelse, at ombudsmanden som udgangspunkt ikke havde forudsætningerne for at foretage sådanne skøn bedre end den myndighed, der administrerer et givent område til daglig. Ombudsmanden efterprøver som udgangspunkt ikke sådanne konkrete skøn, som den offentlige forvaltning foretager.

Ombudsmanden valgte på baggrund heraf ikke at iværksætte en undersøgelse af klagen.

(J.nr. 2025-235-0001)

4.5 INI A/S afgørelsesvirksomhed

Sagsbehandlingsloven fastsætter regler, som offentlige myndigheder skal være opmærksomme på i forbindelse med generel sagsbehandling, og når myndighederne skal træffe afgørelser. Dette omfatter bl.a. regler om en parts rettigheder og om myndighedernes forpligtelser, når de skal træffe afgørelser.

Sagsbehandlingsloven gælder for den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne. Naalakkersuisut kan derudover fastsætte regler om, at sagsbehandlingsloven skal gælde for bl.a. aktieselskaber, der ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning.

Med vedtagelse af bekendtgørelse nr. 78 af 30. december 2021 om inddragelse af A/S Boligselskabet INI under den offentlige forvaltning m.v. er sagsbehandlingsloven sat i kraft for INI A/S i det omfang, INI A/S i henhold til lov er blevet tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på vegne af selvstyrets eller en kommunes vegne.

På baggrund af selskabets aftale med selvstyret henholdsvis kommunerne er INI A/S opgaveportefølje i overvejende grad af privatretlig karakter, men selskabet kan også indgå servicekontrakt med selvstyret om udøvelse af myndighedsopgaver på selvsty-

rets vegne.

Ombudsmanden har i medfør af ombudsmandslovens § 7, stk. 3, kompetence til at behandle klager vedrørende den del af INI A/S' virksomhed, der har karakter af afgørelsesvirksomhed. Imidlertid kan det ikke klart beskrives, hvilke opgaver i INI A/S opgaveportefølje, der kan kategoriseres som afgørelsesvirksomhed. I ombudsmandens beretning for 1997, afsnit 1.3 findes en nærmere og mere udførlig beskrivelse af uklarheder i vurderingen af INI A/S afgørelsesvirksomhed.

Ombudsmanden modtog i 2025 en klage over, at INI A/S ikke havde overholdt sagsbehandlingslovens regler i forbindelse med en personaleretlig disposition over for et af selskabets ansatte.

Ombudsmanden konstaterede indledningsvist, at de ovenfor omtalte uklarheder er fortsat gældende. Ombudsmanden foretager derfor en konkret vurdering af hver klage, som ombudsmanden modtager over INI A/S. Ombudsmanden vurderede derfor sin kompetence i sagen på baggrund af klagens genstand.

Ombudsmanden anførte i den forbindelse, at INI A/S på vegne af selvstyret kan udøve myndighedsopgaver over for ejere og lejere i boligselskabets boliger. Ombudsmanden anførte, at afgørelsesvirksomheden efter en sproglig forståelse af boligforordningen imidlertid ikke kan udstrækkes til at omfatte afgørelsesvirksomhed, der er hører til selskabets interne personaleadministration. Efter ombudsmandens opfattelse skulle dette ses i lyset af, at ombudsmanden efter praksis har været tilbageholden med at behandle lejeres klager over ansatte ved INI A/S.

Det var ombudsmandens opfattelse, at INI A/S' interne personaleretlige dispositioner ikke var en beføjelse, som selskabet var tillagt på vegne af selvstyret eller de grønlandske kommuner.

Det var ombudsmandens opfattelse, at klagen dermed vedrørte forhold, som ikke var omfattet af ombudsmandens kompetence i medfør af ombudsmandslovens § 7, stk. 3.

Ombudsmanden afviste derefter at behandle klagen og foretog sig ikke yderligere i sagen.

(J.nr. 2025-323-0006)

MEDDELELSER EFTER OMBUDSMANDSLOVEN § 11

Efter § 11 i ombudsmandsloven skal ombudsmanden give Inatsisartut og Naalakkersuisut meddelelse, hvis ombudsmanden bliver opmærksom på mangler ved gældende love vedtaget af Inatsisartut, gældende landstingslove, landstingsforordninger eller administrative bestemmelser. Tilsvarende skal ombudsmanden give kommunalbestyrelsen meddelelse med hensyn til mangler ved kommunale bestemmelser.

Efter denne bestemmelse gav ombudsmanden i 2025 følgende meddelelser:

Magtanvendelsesloven

Den 18. december 2025 gav ombudsmanden meddelelse til Lovudvalget i Inatsisartut og til Naalakkersuisut om, at det efter magtanvendelsesloven og bemærkningerne her til var svært at udlede, om døgninstitutioner kan nægte at lade beboerne forlade institutionen om natten, såfremt beboerne måtte ønske dette.

Den bagvedliggende problemstilling blev konstateret under en inspektion af ikke-sikret afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik, som i øvrigt er omtalt under beretningens afsnit 6 om inspektioner. Af rapporten fremgår det, at uklarheden om mulighed for aflåsning af yderdøre om natten på døgninstitutioner havde medført, at beboerne havde forladt institutionen om natten uden at personalet så sig i stand til at gøre noget ved det. Den manglende nattesøvn medførte, at beboerne havde en skæv døgnrytme, og at personalet havde sværere ved at arbejde pædagogisk med beboerne i løbet af dagen.

Det fremgår af § 6, stk. 2, i magtanvendelsesloven, at der på døgninstitutioner kan ske aflåsning af yderdøre om natten.

Af bemærkningerne til § 6, stk. 2, i magtanvendelsesloven fremgår det blandt andet, at bestemmelsen er indført for at beskytte børn anbragt på en døgninstitution mod, at personer kommer ind på institutionen om natten og ikke for at sikre, at børnene ikke forvilder sig ud.

Derudover fremgår det af bemærkningerne, at det altid skal være muligt at åbne dørene, og at aflåsningen sker af hensyn til at holde folk ude, samt sikre at børn ikke forvilder sig ud, f.eks. om natten.

Ombudsmanden konstaterede, at det følger af punkt 21 i vejledningen til magtanvendelsesloven, at yderdøre og vinduer kan låses, således at børn og unge ikke forlader døgninstitutionen i det tidsrum, hvor afdelingen er aflåst. Det kan f.eks. være i situationer,

hvor man er bekymret for, at mindre børn eller børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne kan finde på at forlade afdelingen om natten.

Magtanvendelsesloven og vejledningen hertil efterlod efter ombudsmandens opfattelse ingen tvivl om, at det skal være muligt at låse afdelingen, så beboerne ikke kan forlade denne, bl.a. af hensyn til mindreårige børn. Der er således overensstemmelse mellem inatsisartutloven og vejledningen dertil.

Imidlertid angives det i bemærkningerne til § 6, stk. 2, i inatsisartutloven, at børn altid skal kunne låse sig ud, og at dørene alene skal kunne holdes låst for at sikre, at uvedkommende ikke kommer ind på institutionen.

Det fremgår endvidere af lovbemærkningerne, at det er vigtigt, at aflåsningen sker for at sikre, at børn ikke forvilder sig ud, f.eks. om natten.

Det var ombudsmandens opfattelse, at der i lovbemærkningerne til § 6, stk. 2, i inatsisartutloven var foretaget en præcisering, som ikke umiddelbart var i overensstemmelse med lovens ordlyd. Ombudsmanden meddelte derudover, at bemærkningernes formulering i øvrigt ikke ses at være indarbejdet i vejledningen. Dertil kom, at bemærkningerne til § 6, stk. 2, tildels fremstod selvmodsigende.

Generelt om inspektioner

Formålet med ombudsmandens inspektioner er at undersøge, om de enkelte institutioner tager sig godt af beboerne og overholder de regler, der gælder for den enkelte institution. Under inspektionerne ser inspektionsholdet også på lokaler og indretning generelt. Inspektionsholdet har samtaler med både ledelse, medarbejdere, beboere og pårørende til beboere.

Almindeligvis bliver institutionerne varslet skriftligt i god tid forud for en inspektion, men ombudsmanden kan også gennemføre uanmeldte inspektioner.

Inspektionerne gennemføres af et inspektionshold fra ombudsmanden. Ombudsmanden inviterer Børnetalsmanden, Handicaptalsmanden og Ældretalsmanden til at deltage i de inspektioner, hvor ombudsmanden skønner, at det er relevant.

Efter en inspektion udarbejder ombudsmanden en rapport. Heri beskrives, hvilke problemstillinger inspektionsholdet blev opmærksom på under besøget. Endvidere fremgår ombudsmandens anbefalinger til den enkelte institution af inspektionsrapporten.

Derudover kan en inspektion give anledning til, at ombudsmanden henvender sig til selvstyrets myndigheder eller til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor institutionen ligger.

Oversigt over inspektioner i 2025

Nedenfor følger en oversigt over årets inspektioner efterfulgt af en kort omtale af hver inspektion. Inspektionsrapporterne kan læses i deres helhed på ombudsmandens hjemmeside www.ombudsmand.gl.

Dato	Institution	Institutionstype	Eksterne deltagere	Antal samtaler med beboere/patienter	Antal samtaler med medarbejdere	Antal samtaler med pårørende
15. og 16. september 2025	Boenheden Pakkutaq, Nuuk	Beskyttet boenhed	Nej	2	1	1
17. og 18. september 2025	Utoqqaat Illuat, Nuuk	Alderdomshjem	Nej	6	5	1
8. og 9. oktober 2025	Utoqqaat Illuat, Nanortalik	Alderdomshjem	Nej	4	3	1

Boenheden Pakkutaq i Nuuk

Den 15. og 16. september 2025 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet inspektion af boenheden Pakkutaq i Nuuk.

Det fremgår af bl.a. af rapporten fra inspektionen, at ombudsmanden fik et positivt indtryk af Pakkutaq, herunder at ledelsen ved Pakkutaq er meget engageret og har fokus på at skabe trygge rammer for beboerne. Det er derudover ombudsmandens indtryk, at personalet samvittighedsfuldt udførte deres arbejde, og at både medarbejderne og ledelsen er meget opmærksomme på at undgå magtanvendelse over for beboerne.

Ombudsmanden omtaler i rapporten også forhold, der gav anledning til bemærkninger. Herunder havde ombudsmanden enkelte bemærkninger vedrørende institutionens alarmsystem, beskyttelse mod passiv rygning og praksis for anmeldelse af arbejdsskader.

Kommuneqarfik Sermersooq fremkom med en enkelt bemærkning til et udkast til inspektionsrapporten. Ombudsmanden forstod bemærkningerne således, at Kommuneqarfik Sermersooq tog ombudsmandens bemærkninger til efterretning.

På baggrund heraf anså ombudsmanden herefter sagen om inspektion af Pakkutaq for afsluttet.

Utoqqaat Illuat i Nuuk

Den 17. og 18. september 2025 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet inspektion af alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk.

Et udkast til rapport fra inspektionen var ikke sendt i høring inden årets udgang, og rapporten vil først foreligge i 2026.

Utoqqaat Illuat i Nanortalik

Den 8. og 9. oktober 2025 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet inspektion af alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nanortalik.

Et udkast til rapport fra inspektionen var ikke sendt i høring inden årets udgang, og rapporten vil først foreligge i 2026.

Alderdomshjemmet i Upernavik (Besøgt i 2024)

Den 6. og 7. juni 2024 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet inspektion af alderdomshjemmet i Upernavik.

Ombudsmandens overordnede indtryk af alderdomshjemmet er, at beboerne var tilfredse og taknemmelige for muligheden for at bo på alderdomshjemmet. Det er endvidere ombudsmandens indtryk, at medarbejderne er ansvarsfulde, fleksible og meget fokuserede på ikke at benytte magt overfor beboerne, samt at ledelsen er dedikeret i deres arbejde og bevidst arbejder med de udfordringer, som beboerne, medarbejderne og de pårørende oplever.

I rapporten omtaler ombudsmanden dog også forhold, der giver anledning til bemærkninger. Ombudsmanden har således bemærkninger til blandt andet at alderdomshjemmet ikke har sikret, at magtanvendelsesloven udleveres til ansatte, samt at de ansatte skal modtage instrukser i magtanvendelseslovens indhold og anvendelse samt at kvittere herfor.

Ombudsmanden fremkom endvidere med bemærkninger til alderdomshjemmets besøgsbegrænsninger, anvendelse af dørlåse på yderdøre, bygningens egnethed, passiv rygning og personalemangel.

Alderdomshjemmet i Upernavik og forvaltningen i Avannaata Kommunia fremkom med bemærkninger til en foreløbig udgave af inspektionsrapporten.

Ombudsmanden afsluttede herefter inspektionen af Alderdomshjemmet i Upernavik.

OPCAT-inspektion af sikret afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut (Besøgt i 2024)

Den 11. og 12. september 2024 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet OPCAT-inspektion af sikret afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut.

Det var ombudsmandens overordnede indtryk, at ledelsen og medarbejderne på Angerlarsimaffik Isikkivik forsøger at gøre deres bedste for at skabe trygge og hensigtsmæssige rammer for beboerne, og at medarbejderne gerne går udover, hvad der forventes af dem for at sikre beboernes trivsel.

Inspektionsholdet havde blandt andet fokus på undervisning af børn og unge, der anbringes på sikret afdeling. Angerlarsimaffik Isikkivik har forud for inspektionen oplyst, at institutionen har haft svært ved at skaffe undervisere til at forestå undervisning. Det var ombudsmanden forståelse, at anbragte børn og unge ikke modtog undervisning, så længe de var anbragt på sikret afdeling, da institutionen ikke kunne skaffe undervisere. Ombudsmanden henstillede i rapporten, at institutionen sikrer undervisning af anbragte børn og unge.

I tilslutning hertil besluttede ombudsmanden at udskille og generelt undersøge forholdet om undervisning af anbragte børn og unge på hele døgninstitutionsområdet i en særskilt sag.

I rapporten omtaler derudover ombudsmanden flere forhold, der gav anledning til bemærkninger. Herunder manglende rettidig indberetning af anvendt magtanvendelse, ligesom ombudsmanden fremkom med bemærkninger til institutionens husorden om blandt andet forbud mod mobiltelefoner og tablets.

På baggrund af Socialstyrelsens hørings svar til udkast til rapport bad ombudsmanden Angerlarsimaffik Isikkivik og Socialstyrelsen om at oplyse, hvad henstillingen om at sikre undervisning har givet anledning til.

Inspektion af ikke-sikret afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut (Besøgt i 2024)

Den 11. og 12. september 2024 gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden en varslet inspektion af ikke-sikret afdeling på Angerlarsimaffik Isikkivik i Sisimiut.

Det var ombudsmandens overordnede indtryk, at ledelsen og medarbejderne på Angerlarsimaffik Isikkivik forsøger at gøre deres bedste for at skabe trygge og hensigtsmæssige rammer for beboerne, og at medarbejderne gerne går udover, hvad der forventes af dem for at sikre beboernes trivsel.

Det var ombudsmandens indtryk, at afdelingerne var søgt hyggeligt og hjemligt indrettet.

Ombudsmanden havde også på ikke-sikret afdeling fokus på den manglende undervisning af de anbragte børn og unge som omtalt ovenfor.

Ombudsmanden omtaler også andre forhold, der giver anledning til bemærkninger, herunder om relations arbejdet mellem de unge og personalet, reglerne om magtanvendelse, udarbejdelse af en arbejdspladsvurdering. Derudover fremkommer ombudsmanden med bemærkninger til Angerlarsimaffik Isikkiviks husorden, som fastsatte begrænsninger for, hvor lange telefonsamtaler beboerne måtte have. Herudover fremkommer om-

budsmanden også med bemærkninger til husordens afsnit om besøgsbegrænsninger.

På baggrund af Socialstyrelsens høringssvar til udkast til rapport bad ombudsmanden Angerlarsimaffik Isikkivik og Socialstyrelsen om at oplyse, hvad henstillingen om at sikre undervisning har givet anledning til.

BESØG OG REJSER

Møde med forkvinde for Inatsisartut og forkvinde for Løgtingið

Den 12. februar besøgte Mimi Karlsen, forkvinde for Inatsisartut og Bjørg Samuelsen, for kvinde for Løgtingið samt direktør og udvalgt skare af medarbejdere i parlamenter ombudsmanden. På mødet deltog retschefen og medarbejdere. Mødet gav anledning til at ombudsmanden omtalte embedets aktiviteter og fortalte om bygningens historie.

Besøg hos Rigsombudsmanden i Grønland

Den 13. februar var retschefen og medarbejdere på besøg hos Rigsombudsmanden i Grønland.

Besøg af Folketingets Ombudsmand

Den 4. april havde ombudsmanden sammen med retschefen og medarbejdere besøg af tiltrædende ombudsmand for Folketinget, Christian B. Lundblad. Efterfølgende havde ombudsmanden og retschefen møde med Christian B. Lundblad vedrørende samarbejde mellem ombudsmandsinstitutionerne og rollen som sætteombudsmand.

Besøg hos Anklagemyndigheden

Den 23. maj besøgte ombudsmandens medarbejdere hos anklagemyndigheden i Grønland. I samme forbindelse fik medarbejderne en rundvisning på politistationen i Nuuk.

Nordisk administrationschefmøde

I år var retschefen og flere medarbejdere vært for Nordisk administrationschefmøde, som fandt sted i Nuuk i dagene 18.-21. august. Ved det vellykkede arrangement deltog administrationschefer og medarbejdere fra ombudsmandsinstitutionerne i Danmark, Sverige, Norge, Finland, Island og Færøerne.

Besøg af ombudsmanden fra Island

Den 21. august havde ombudsmanden besøg af Kristín Benediksdóttir, Islands Ombudsmand, og var sammen med retschefen, vært for et let traktement. På mødet blev blandt andet omtalt mulighederne for fortsat tæt samarbejde mellem ombudsmandsinstitutionerne.

Besøg fra tilsynsenhed fra Folketingets Ombudsmand

Den 5. september havde retschefen og flere medarbejdere møde med medarbejdere fra Folketingets Ombudsmand. Under mødet blev der blandt andet drøftet sager af fælles interesse.

Inspektion af Pakkutaq i Nuuk

Den 15. og 16. september gennemførte ombudsmanden, retschefen og flere medarbej-

dere en varslet inspektion af bostedet Pakkutaq i Nuuk.

Inspektion af Utoqqaat Illuat i Nuuk

Den 17. og 18. september gennemførte ombudsmanden, retschefen og flere medarbejdere en varslet inspektion af alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk.

Besøg fra Grønlands Domstole

Den 24. september fik embedet besøg af en gruppe bestående af grønlandske kredsdommere, jurister fra Retten i Grønland og en medarbejder fra Familieretshuset i Danmark, samt en konsulent. Retschefen og flere medarbejdere var vært ved et let traktament, hvor gæsterne blev informeret om embedets opgaver og arbejde, bygningens historie og fik en rundvisning på embedets kontorer.

Møde med Lovudvalget i Inatsisartut

Den 6. oktober besøgte ombudsmanden og retschefen Lovudvalget for Inatsisartut. Ombudsmanden fik lejlighed til at orientere udvalget om de emner, som er omtalt i beretningen for 2024 og drøfte nogle aktuelle problemstillinger og udfordringer på det forvaltningsretlige område.

Inspektion på Utoqqaat Illuat i Nanortalik

Den 9. og 10. oktober gennemførte retschefen og flere medarbejdere en varslet inspektion af alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nanortalik.

Rigsfællesskabsombudsmandmøde

I dagene 20.-22. oktober besøgte ombudsmanden og retschefen hos Folketingets Ombudsmand, der var vært for 2 møder mellem ombudsmænd i Rigsfællesskabet. På møderne blev blandt omtalt mulighederne for fortsat tæt samarbejde mellem de tre ombudsmandsinstitutioner.

Besøg fra Revisionsudvalget i Inatsisartut

Den 30. oktober fik ombudsmanden besøgte af Revisionsudvalget for Inatsisartut. Ombudsmanden var sammen med retschefen og cheftolken vært ved et lille traktament, hvor gæsterne blev oplyst om embedets arbejde, introduceret til bygningens historie og fik forevist embedets lokaler og hilst på medarbejdere.

Besøg fra jurastuderende fra Ilisimatusarfik

Den 11. november havde retschefen og en medarbejder besøg af en gruppe jurastuderende fra Ilisimatusarfik. På mødet blev de studerende orienteret om embedets opgaver og arbejde. De studerende fik fortalt bygningens historie og blev vist rundt i embedets lokaler.

I oktober rejste et inspektionshold fra ombudsmanden til Nanortalik for at besøge alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat.

Henrik Talbro tiltrådte pr. 1. januar 2025 sin stilling som specialkonsulent. Henrik Talbro er juridisk kandidat fra Århus Universitet.

Petur Elias Nielsen tiltrådte pr. 1. januar 2025 sin stilling som specialkonsulent. Petur Elias Nielsen er juridisk kandidat fra Århus Universitet.

Lene Møller tiltrådte pr. 1. januar 2025 sin stilling som specialkonsulent. Lene Møller er juridisk kandidat fra Århus Universitet.

Michael H. Feldballe Hansen tiltrådte pr. 1. januar 2025 sin stilling som adm. fuldmægtig. Michael H. Feldballe Hansen er Cand.mag. fra Københavns Universitet.

Lars-Christian Sinkbæk tiltrådte pr. 1. februar 2025 sin stilling som retschef. Lars-Christian Sinkbæk er juridisk kandidat fra Københavns Universitet.

Luna Hansen fratrådte sin stilling som fuldmægtig ved udgangen af februar måned 2025.

Henrik Talbro fratrådte sin stilling som fuldmægtig ved udgangen af maj måned 2025.

Embedet havde ved årets udgang følgende medarbejdere:

Retschef Lars-Christian Sinkbæk

Cheftolk Karoline Lyberth

Specialkonsulent Henrik Vedsted Bach

Specialkonsulent Lili Rasmussen

Specialkonsulent Lene Møller

Specialkonsulent Petur Elias Nielsen

Adm. specialkonsulent Michael H. Feldballe Hansen

Tolk Hanne Heilmann

Kontorfuldmægtig Alice Møller

Kontorfuldmægtig Alice Møller kunne den 16. november 2025 fejre 40 års jubilæum som ansat i det offentlige.

I september gennemførte et inspektionshold fra ombudsmanden et besøg på alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk.

Dette kapitel beskriver i første afsnit hovedtal for ombudsmandens sagsbehandling i beretningsåret. I andet afsnit lægges vægt på en periodiseret beskrivelse af sammenhængen mellem myndigheder og klagesagers tema.

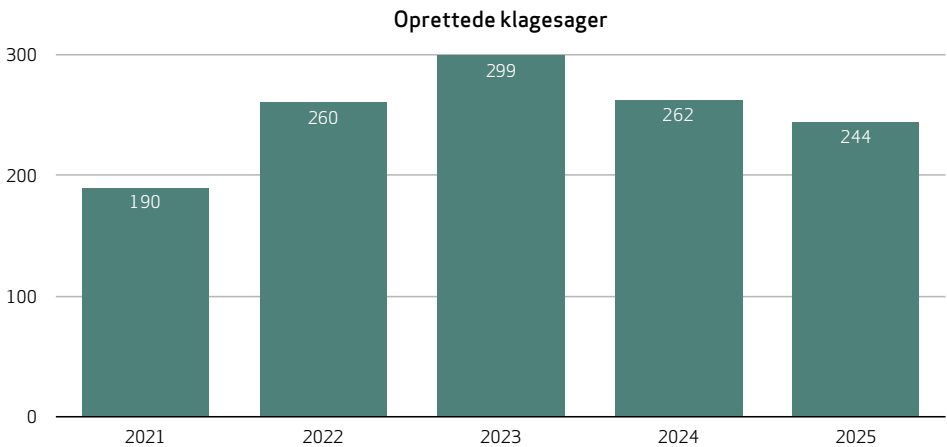
Hovedtal for sagsbehandling i 2025

Dette afsnit indeholder hovedtallene for ombudsmandens sagsbehandling i 2025. Hvor det er muligt, fremgår tal fra de fire forudgående år til sammenligning.

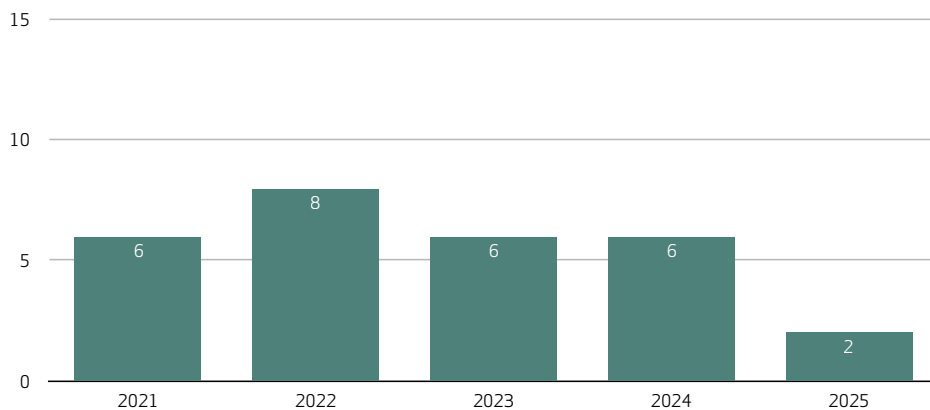
NYE SAGER I 2025

Oprettede klagesager	244
Oprettede egen drift-sager	2
Total	246

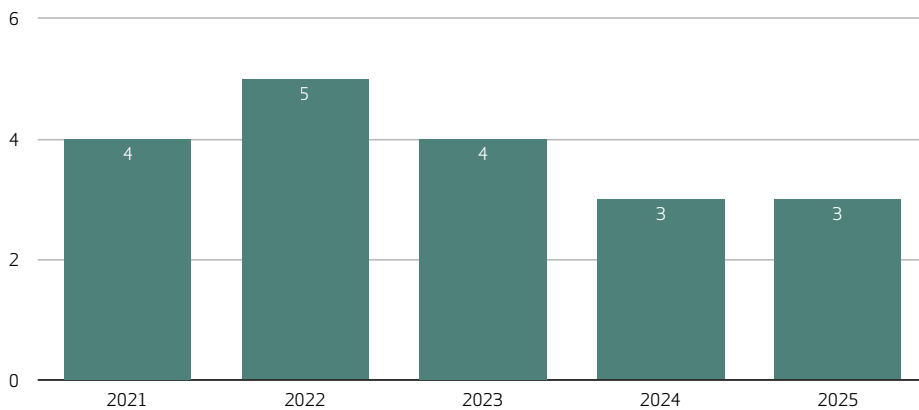
Gennemførte inspektioner	3
Vejledninger	240

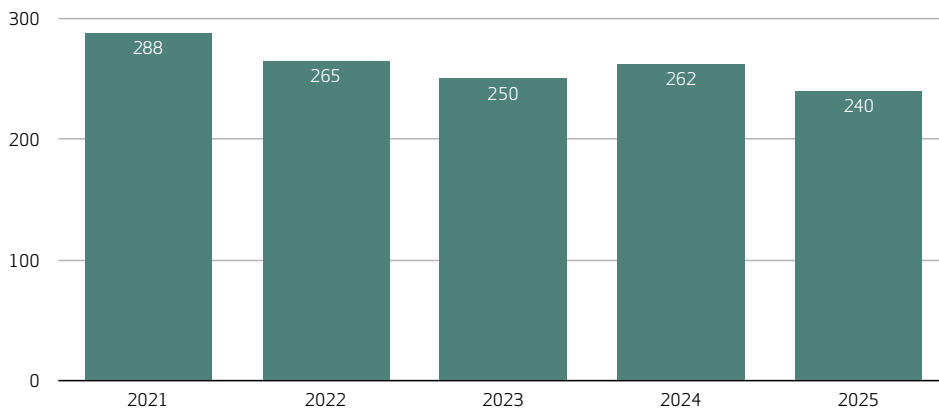
Oprettede egen drift-sager

Gennemførte inspektioner

Vejledninger

AFSLUTTEDE SAGER I 2025

De følgende opgørelser er baseret på de sager, som blev afsluttet i 2025. Opgørelserne vedrører således afsluttede sager, som kan være modtaget i både 2025 og i de forudgående beretningsår.

Sådan endte sagerne:

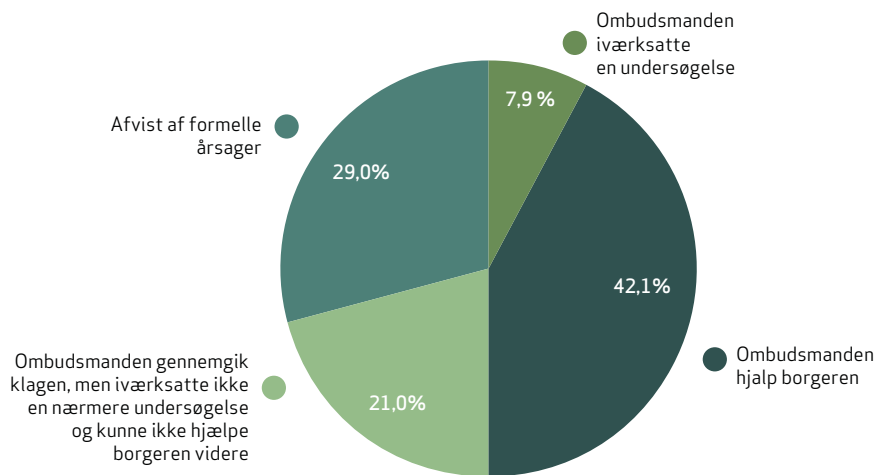
Ombudsmanden iværksatte en undersøgelse	
Kritik, henstillinger mv.	1
Ikke kritik, henstillinger mv., herunder pga. myndighedens genoptagelse	16

Ombudsmanden hjalp borgeren videre	90
---	----

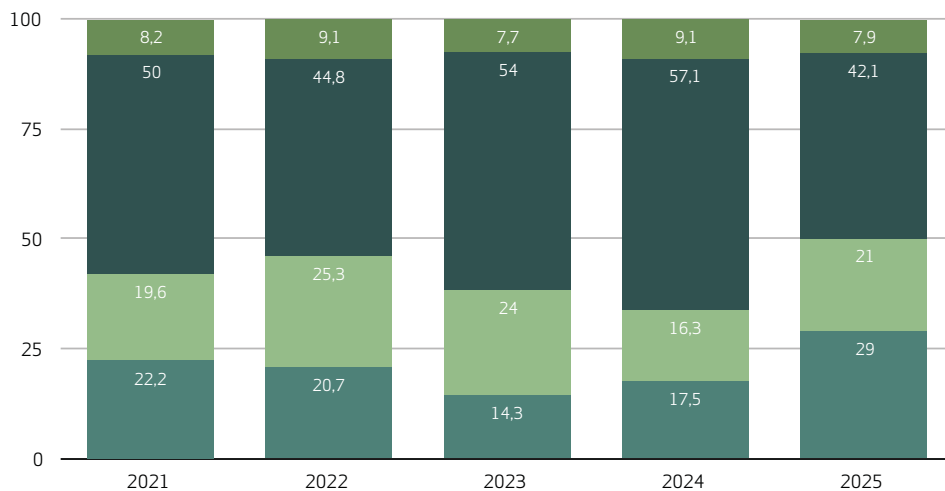
Ombudsmanden gennemgik klagen, men iværksatte ikke en nærmere undersøgelse og kunne ikke hjælpe borgeren videre	45
--	----

Afvist af formelle årsager	
Klagen var indgivet for sent	7
Andre klagemuligheder var ikke udnyttet, og ombudsmanden kunne ikke hjælpe borgeren videre	11
Klagen angik Inatsisartut, domstolene, rigsmyndigheder eller andre, som ikke er omfattet af ombudsmandens kompetence	28
Klagen blev tilbagekaldt eller klager reagerede ikke på ombudsmandens henvendelser	14
Ombudsmanden erklærede sig inhabil	1
Anonyme klager	1

Afsluttede sager i alt	214
Heraf egen drift-sager	3

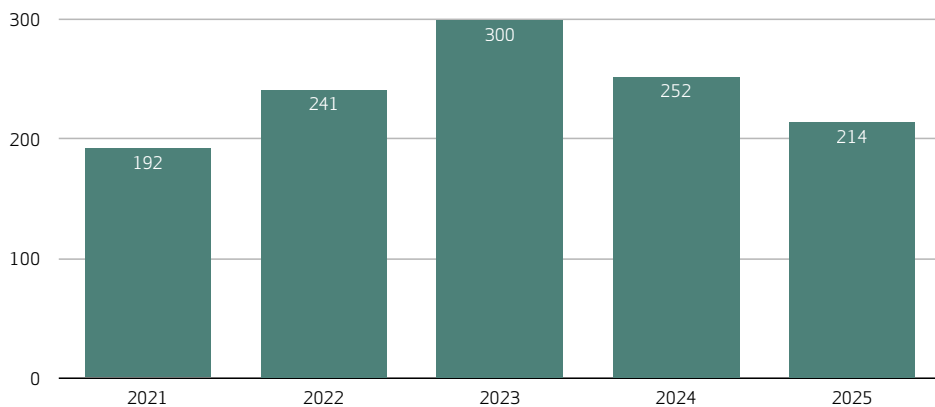

Sådan endte sagerne

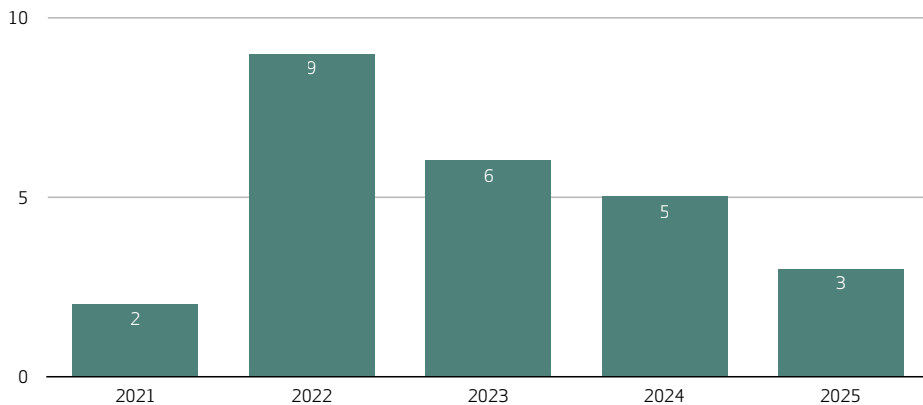

- Ombudsmanden iværksatte en undersøgelse
- Ombudsmanden hjalp borgeren videre
- Ombudsmanden gennemgik klagen, men iværksatte ikke en nærmere undersøgelse og kunne ikke hjælpe borgeren videre
- Afvist af formelle årsager

Afsluttede klagesager

Afsluttede egen drift-sager

Hvad dækker betegnelserne over?

Ombudsmanden iværksatte en undersøgelse

Denne kategori omfatter sager, hvor ombudsmanden har foretaget undersøgelser og f.eks. indhentet akter og/eller en udtalelse fra den myndighed, som klagen vedrører.

Ombudsmanden hjalp borgeren videre

Denne kategori omfatter sager, som ombudsmanden har behandlet på en anden måde end ved at iværksætte en undersøgelse. Det er sager, som ombudsmanden finder rigtigst i første omgang at oversende til den relevante myndighed til videre behandling. Det omfatter eksempelvis sager, der ikke er færdigbehandlet af myndigheden og sager, hvor myndigheden ikke har haft lejlighed til at forholde sig til (alle) klagerens argumenter. Kategorien omfatter også sager med rekursadgang, og hvor ombudsmanden oversender sagen til rekursmyndigheden.

Ombudsmanden gennemgik klagen, men iværksatte ikke en nærmere undersøgelse og kunne ikke hjælpe borgeren videre

Denne kategori omfatter sager, som ikke giver anledning til at iværksætte en undersøgelse eller behandle på anden måde. Det er f.eks. sager, hvori det er klart, at der indgår en bevisvurdering, sager vedrørende forvaltningens rent privatretlige virksomhed, bagatelsager, sager med et politisk formål eller sager, hvor det allerede ud fra klagen kan konstateres, at der ikke er udsigt til kritik eller til at kunne hjælpe borgeren til en bedre retsstilling.

Nedenstående opgørelse viser, hvem der blev klaget over, og hvordan sagerne endte hos ombudsmanden.

Hvem blev der klaget over ¹	Undersøgelser		Ombudsmanden hjalp borgeren videre	Ombudsmanden gennemgik klagen, men iværksatte ikke en nærmere undersøgelse og kunne ikke hjælpe borgeren videre	Afvist af formelle årsager
	Kritik mv.	Ikke kritik mv.			
En eller flere kommuner ²	1	12	70	28	26
Departementet for Finanser og Skatter			2		
Departementet for Fiskeri, Fangst, landbrug og Selvforsyning		1	1	2	
Departement for Sundhed og Personer med handicap		1		1	
Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke		1		2	1
Formandens Departement			1	1	
Departement for Børn, Unge og Familier				1	
Departementet for Boliger og Infrastruktur			1	2	
Andre myndigheder mv., der er omfattet af ombudsmandens kompetence			3	1	10
Det Sociale Ankenævn			1		
Boligklagenævnet					1
Ilisimatusarfik			1		1
INI A/S			1	1	5
Landslægeembedet			1		1
Skatterådet					1

¹ Tabellerne med hvem der blev klaget over er inddelt efter de departementer, der eksisterede ved årets udgang. Afsluttede sager vedrørende myndigheder, der er flyttet til et andet ressortområde eller nedlagt, er placeret under det departement, hvor kompetencen lå ved årets udgang.

² Der er foretaget en samlet optælling af alle sager vedrørende de forskellige kommuner. Dette skyldes hensynet til klagers mulighed for at forblive anonym.

Skattestyrelsen			3	1	
Socialstyrelsen				1	1
Sundhedsvæsenet, herunder grønlandske hospitaler mv.		1	4	3	3
Myndigheder mv., der ikke er omfattet af ombudsmandens kompetence		1		1	11

HVAD HANDLEDE SAGERNE OM?

Nedenstående opgørelse viser sagernes fordeling på, hvem der blev klaget over, og hvad sagerne handlede om.

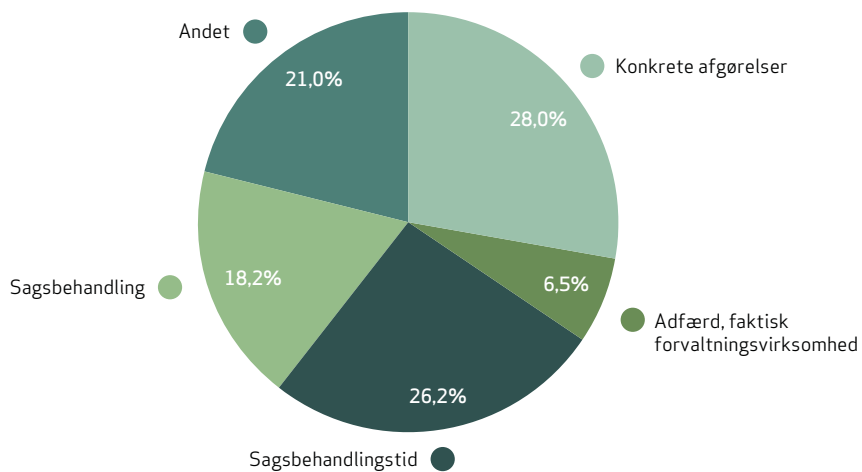
Hvem blev der klaget over	Konkrete afgørelser	Adfærd, faktisk forvaltningsvirksomhed	Sagsbehandlingstid	Sagsbehandling	Andet
Avannaata Kommunia	5		6	4	2
Kommune Kujalleq	1	2	6	2	1
Kommuneqarfik Sermersooq	17	6	18	8	2
Kommune Qeqertalik	8	4	13	10	4
Qeqqata Kommunia	7		2	7	2
Departementet for Finanser og Skatter			1	1	
Departementet for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning	3				1
Departement for Sundhed og Personer med handicap	1				1
Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke	3				1
Formandens Departement		1	1		
Departement for Børn, Unge og Familier					1
Departementet for Boliger, Infrastruktur og Yderdistrikter			1	2	

Andre myndigheder mv., der er omfattet af ombudsmandens kompetence	4		2		8
Det Sociale Ankenævn				1	
Boligklagenævnet					1
Ilisimatusarfik	1				1
INI A/S	4		2		2
Landslægeembedet				1	1
Skatterådet	1				
Skattestyrelsen	2		1	1	
Socialstyrelsen	1			1	
Sundhedsvæsenet, herunder grønlandske hospitaler mv.	2		2	1	6
Myndigheder mv., der ikke er omfattet af ombudsmandens kompetence		1	1		11

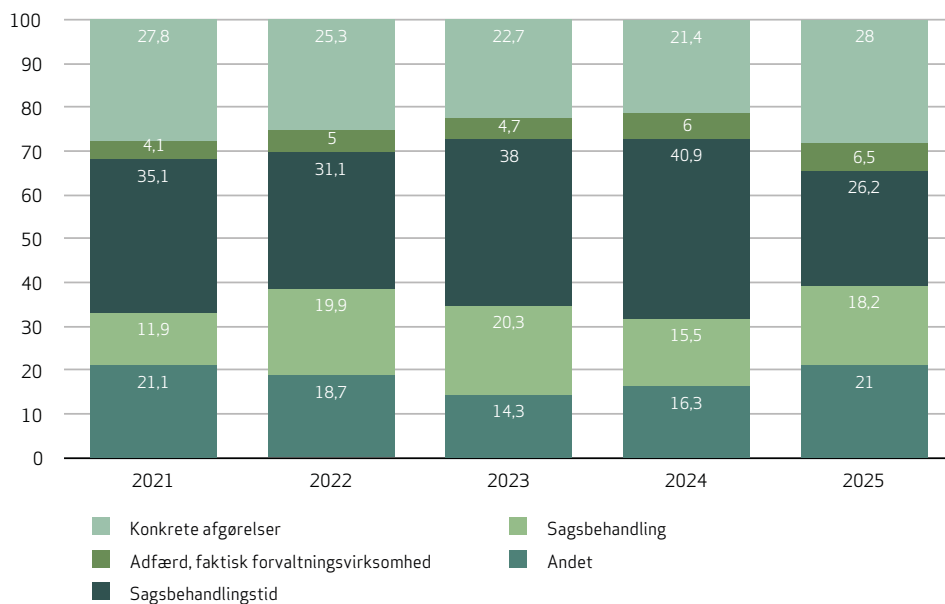
I ALT:

Konkrete afgørelser	60
Adfærd, faktisk forvaltningsvirksomhed	14
Sagsbehandlingstid	56
Sagsbehandling	39
Andet	45

Hvad handlede sagerne om

Hvad handlede sagerne om

Fejl eller forsømmelser af større betydning

Hvis ombudsmandens undersøgelse af en sag viser, at der i den offentlige forvaltning må antages at være begået fejl eller forsømmelser af større betydning, skal ombudsmanden give meddelelse om sagen til Lovudvalget i Inatsisartut og samtidig enten til Naalakkersuisut eller kommunalbestyrelsen. Det fremgår af § 23 i ombudsmandsloven.

I 2025 afgav ombudsmanden en meddelelse efter § 23 i ombudsmandsloven.

Den ene meddelelse vedrørte følgende myndigheder:

- Kommune Qeqertalik (manglende afgørelse vedrørende hjemgivelse af børn, se afsnit 3.1)

Sætteombudsmandssager

Hvis der i en sag foreligger omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om ombudsmandens upartiskhed, skal ombudsmanden erklære sig inhabil. Det fremgår af § 5, stk. 2, i ombudsmandsloven.

Ombudsmanden har i 2025 behandlet en sag, hvori ombudsmanden har erklæret sig inhabil.

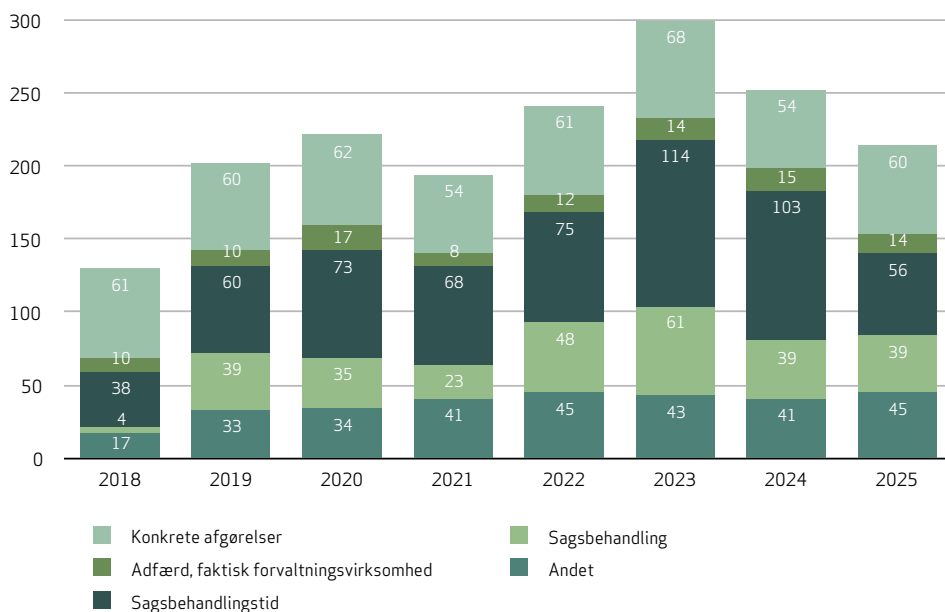
Sætteombudsmanden, som i beretningsåret 2025 var Folketingets Ombudsmand, afsluttede 1 sag i 2025, der var overdraget i 2025.

Oversigt over myndigheder og klagesagers tema 2018 - 2025

I dette afsnit bliver sammenhængen mellem myndigheder og klagesagers tema beskrevet over en længere periode. Formålet med dette afsnit er at beskrive hvordan temaet for klagesager, der er rettet mod myndigheder, har udviklet sig over en længere årrække.

For at gøre det muligt at beskrive denne udvikling indenfor rammerne af årsberetningen, er myndighederne samlet i grupper af kommuner, departementer og øvrige myndigheder. For fuldstændighedens skyld indgår også en restgruppe i opgørelsen, som består af myndigheder udenfor ombudsmandens kompetence samt tilfælde hvor det er uklart hvilken myndighed der er klaget over.

Hvad handlede sagerne om

Det samlede antal af klagesager har været i stigning indtil forrige år.

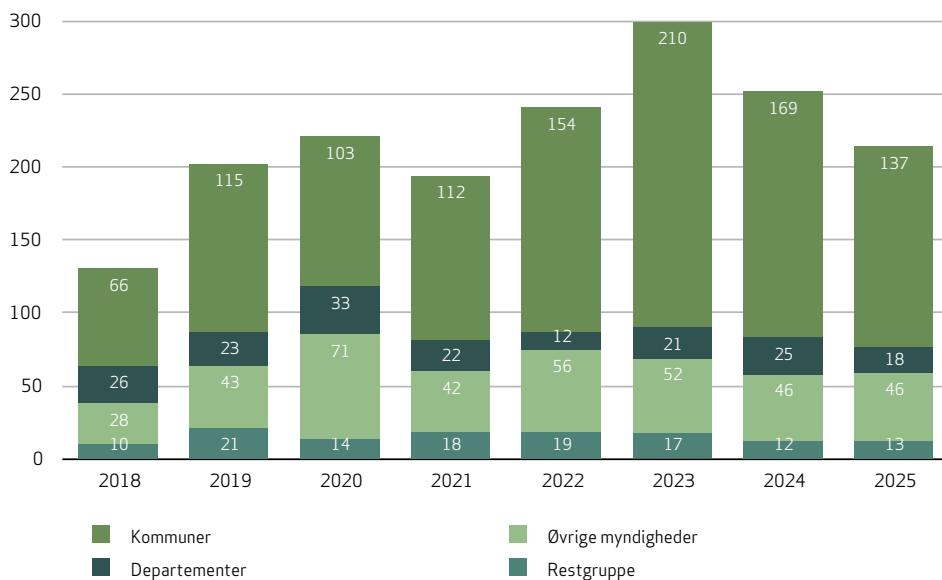
Som det fremgår, er antallet af sager der vedrører konkrete afgørelser, nogenlunde identisk gennem perioden. Tilsvarende gælder for sager der omhandler Adfærd ved faktisk forvaltningsvirksomhed.

For klagesager der omhandler sagsbehandling har der været nogen vækst over perioden, dog med forskydninger.

Derimod er der, når klager handler om sagsbehandlingstid, tale om en tydelig stigning gennem perioden, som samtidig bærer størsteparten af den samlede stigning i klagesager gennem perioden.

Ser man nærmere på, hvordan myndigheder fordeler sig over de afsluttede sager, så viser der sig en tydelig fordeling på de tre hovedgrupper kommuner, departementer og øvrige.

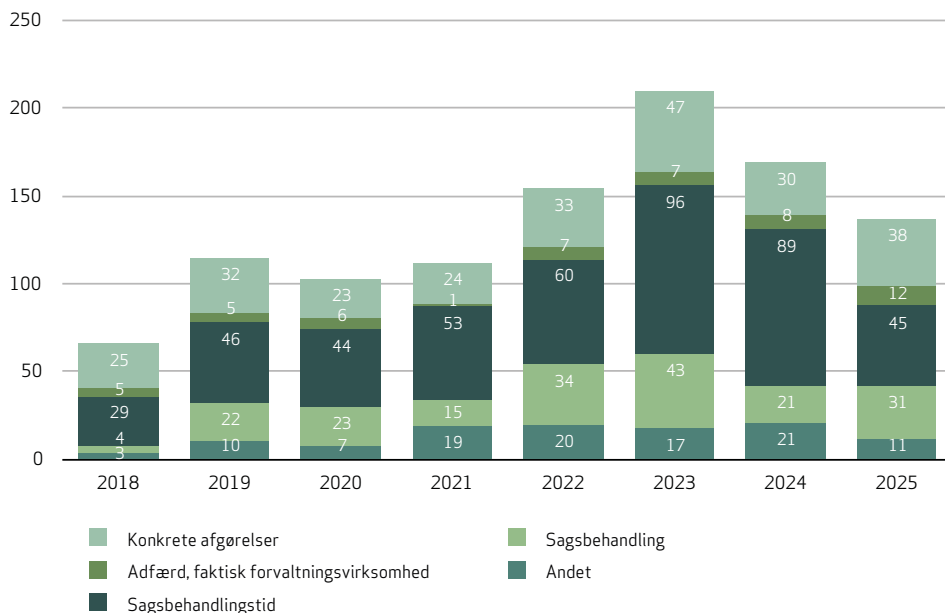
Afsluttede sager pr. myndighedsgruppe

Gennem perioden har der været en stigning i antallet af klagesager vedrørende gruppen af kommuner. Denne stigning er særlig markant de seneste år. Derimod har antallet af sager vedrørende gruppen af departementer været nogenlunde ens.

For den øvrige gruppe af myndigheder, er der tale et varierende antal klagesager.

Hvad handlede sagerne om vedr. kommuner

Da hovedparten af klagesager de senere år har vedrørt kommuner, er det relevant at se nærmere på sammenhængen mellem sagernes tema for denne gruppe af myndigheder.

Det samlede antal af klager vedrørende kommuner har foregående år været i stigning.

Antallet af sager vedrørende konkrete afgørelser er nogenlunde den samme år for år. Tilsvarende har antallet af klager vedrørende sagsbehandling ligget på nogenlunde samme niveau i de senere år.

Hvor der derimod er en tydelig tendens, er for klager vedrørende sagsbehandlingstid. Sager der omhandler klager over sagsbehandlingstid i kommunerne har været i vækst gennem perioden indtil 2024. Det udgør samtidig et entydigt tema for alle klager der har været afsluttet hos ombudsmanden i den beskrevne periode.

Denne opgørelse beskriver et fænomen, men kan samtidig ikke redegøre nærmere for fænomenets årsag. Men det er bemærkelsesværdigt at der er en tilbagevendende stigning i antallet af klager der vedrører sagsbehandlingstid i kommunerne.

Imidlertid illustrerer tallene kun et fænomen uden at give en nærmere forklaring. Årsagen er blandt andet, at tallene kun illustrerer afsluttet sagsbehandling for et givent år, som derfor er påvirket af de til rådighed værende ressourcer hos ombudsmanden.

Tallene kan også være udtryk for et forhold blandt borgere, der udtrykker mindre tålmodighed med myndigheders sagsbehandling. Sandsynligvis kan årsagen være et samspil mellem flere faktorer, og tallene kan alene ikke give entydig forklaring.